

**DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT**

IVERKSETTINGSBREV

FOR

FORSVARETS MILITÆRE ORGANISASJON

FOR

GJENNOMFØRINGSÅRET 2007

Oslo, 22. desember 2006

1.	Innledning.....	5
1.1	Forsvarets utvikling og virksomhet.....	5
1.2	Forsvarets styrkestruktur og fornyelsen av denne.....	7
1.3	Økonomisk-administrative mål for perioden 2005-2008.....	10
1.4	Henvisninger.....	10
2.	Hovedretningslinjer for virksomheten i 2007	11
2.1	Prioriteringer	11
2.2	Operativ virksomhet.....	11
2.3	Styrkeproduksjon	13
2.4	Operativ logistikk	13
2.5	Utviklingen av logistikk- og støttevirksomheten.....	14
2.6	Personell.....	15
3.	Hovedmål for virksomheten i 2007	19
3.1	Strategisk målbilde for forsvarssektoren.....	19
3.2	Strategisk målbilde for FMO.....	20
3.3	Øvrige oppdrag og føringer.....	32
4.	Økonomi	33
4.1	Overordnede økonomiske størrelser	33
4.2	Strukturtiltak.....	34
4.3	Gevinster	35
4.4	Materiellinvesteringer og -drift.....	35
4.5	Eiendom, bygg og anlegg.....	36
4.6	Utrangering og avhending av skyte- og øvingsfelt	36
4.7	Administrative fullmakter	37
4.8	Merinntektsfullmakt	37

4.9	Fullmakter vedrørende førstegangstjenesten	37
5.	Økonomiske tall for 2007 fordelt på kapittel/post.....	38
5.1	Kapittel 1720 Felles ledelse og kommandoapparat.....	38
5.2	Kapittel 1725 Fellesinstitusjoner og –utgifter under Forsvarsstaben	39
5.3	Kapittel 1731 Hæren.....	39
5.4	Kapittel 1732 Sjøforsvaret	40
5.5	Kapittel 1733 Luftforsvaret	41
5.6	Kapittel 1734 Heimevernet	41
5.7	Kapittel 1735 Etterretningstjenesten	42
5.8	Kapittel 1740 Forsvarets logistikkorganisasjon	42
5.9	Kapittel 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	43
5.10	Kapittel 1790 Kystvakten.....	44
5.11	Kapittel 1791 Redningshelikoptertjenesten.....	45
5.12	Kapittel 1792 Norske styrker i utlandet.....	45
5.13	Kapittel 1795 Kulturelle og allmenntilgynnslege formål.....	46
6.	Ledelse og styring.....	46
6.1	Innledning	46
6.2	Proaktiv risikostyring.....	46
6.3	Måloppfølging	47
6.4	Forsvarssjefens årsrapport (FÅR)	48
6.5	Resultat- og kontrollrapport 1 og 2 (RKR 1 og 2)	49
6.6	Månedrapporter	50
6.7	Ad hoc-rapportering	50
6.8	Investeringsrapportering	50
6.9	Etatsstyringsmøter	51

6.10	Særlige innspill med egne tidsfrister	52
7.	Budsjettgrunnlag 2008	53

VEDLEGG:

- A: Økonomiske rammer
- B: Operativ struktur og beredskapskrav (gradert) (*utgis i eget skriv*)
- C: FSJs øvingsprogram for 2007 (gradert)
- D: Fremskaffelsesplan materiell (gradert)
- E: Fremskaffelsesplan EBA (gradert)
- F: NATO styrkemål (gradert)
- G: Ytterligere oppdrag
- H: Konkretisering av styringsparametere
- I: Gjennomføringsdirektiv for operasjoner i utlandet i 2007 (gradert)
- J: Budsjettgrunnlag 2008 (gradert) (*utgis senere*)

IVERKSETTINGSBREV 2007 FOR FORSVARETS MILITÆRE ORGANISASJON

1. INNLEDNING

Iverksettingsbrev til Forsvarets militære organisasjon (IVB FMO) for 2007 fra Forsvarsdepartementet (FD) angir overordnede føringer for Forsvarets militære organisasjon (FMO) for virksomhetsåret 2007, og danner dermed rammer og grunnlag for utformingen av forsvarssjefens virksomhetsplan (FSJ VP) for 2007. Det er bygget opp som tidligere år; overordnede føringer for 2007, prioritering innenfor ulike områder, målbilde med styringsparametere, økonomiske forhold og til slutt etatsstyringen av FMO.

IVB FMO er utformet med utgangspunkt i regjeringens Soria Moria-erklæring og Iverksettingsbrevet for forsvarssektoren 2005-2008 (IVB LTP) – fireårsperspektivet med tilhørende planleggingsgrunnlag. Fireårsperspektivet, som grunnlag for utforming av årlig budsjett og virksomhet, skal bidra til å sikre gjennomføringen av nødvendige tiltak for å realisere den vedtatte langsiktige styrking av operativ virksomhet og strukturelle fornyelse (materiellinvesteringer). I tillegg baserer det seg på FSJs budsjettinnspill for 2007 og B-innst. S. nr. 7 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 1 (2006-2007).

2007 vil fortsatt ha et overordnet perspektiv med vekt på modernisering og omstilling av Forsvaret for å nå målene for inneværende langtidsperiode ved utgangen av 2008, med de justeringer som er gjort/vil bli gjort i henhold til strukturutviklingsplanen. Der hvor ikke annet er presisert nærmere, vises det til føringene i IVB LTP.

Iverksettingsbrevet for 2007 gir rammer forsvarssjefen (FSJ) og FMO skal holde seg innenfor ved løsning av pålagte oppgaver og oppdrag i 2007. Selv om det arbeides med og vil bli ferdigstilt et målbilde for hele forsvarssektoren, vil ikke styringen av FMO endres i forhold til inneværende år, men basere seg på dagens strategiske målbilde. Ved utgangen av 2006 er de fleste styringsparametere knyttet til målbildet være operasjonalisert, noe som skal muliggjøre etablering av inngående balanse/baseline for 2007. Oppfølgingen av iverksettingsbrevet vil skje gjennom den løpende styringsdialogen, formelt gjennom etatsstyringen og etatsstyringsmøtene. Etatsstyringen skal følge opp eventuelle vesentlige avvik i forhold til måloppnåelse eller andre forhold av betydning for oppdragsgjennomføringen i FMO.

1.1 Forsvarets utvikling og virksomhet

Den pågående omstillingen i Forsvaret har som siktemål å bedre Forsvarets operative evne, spesielt rettet mot tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nordområdene og deltakelse i FN- og NATO-ledede internasjonale operasjoner. Utviklingen av Forsvaret til et moderne, fleksibelt, bærekraftig og alliansetilpasset sikkerhetspolitisk virkemiddel fortsetter. Forsvaret skal i 2008 kunne løse et bredere og mer sammensatt spekter av oppgaver – ofte sammen med allierte styrker og i et fellesoperativt miljø – bedre og mer effektivt enn i dag. Enhetene skal i størst mulig grad utfylle hverandre både for

nasjonale formål og innenfor rammen av NATO-samarbeidet. IVB LTP beskriver de overordnede målene for omleggingen og skisserer konkrete omstillingsmål fra og med 2005. Summen av disse målene og tiltakene utgjør en nødvendig videreføring av moderniseringen som ble påbegynt i forrige langtidsperiode (2002-2005). I innværende langtidsperiode skal det foretas en markant forskyvning av ressursstrømmene fra støttevirksomhet til operativ virksomhet og modernisering av kapasiteter (investering).

Hovedfokus skal rettes mot å implementere de organisatoriske og strukturelle endringene som er angitt i IVB LTP, slik at også den interne ressursbruken innenfor det enkelte kapittel dreies i retning av operativ virksomhet. Gevinster skal realiseres og områder effektiviseres for å frigjøre ressurser til operativ virksomhet og materiellinvesteringer i tråd med forståelsen etter etatsstyringsmøtet 16. oktober 2006. Dette er avgjørende for arbeidet med å oppnå mer varig balanse mellom oppgaver, struktur og ressurstilgang. Et sentralt virkemiddel i den sammenheng er effektivisering av logistikk- og støttevirksomheten. FLOs deployerbare logistikkbaser skal tilpasses gjeldende strukturutviklingsplan (SUP), og samtidig ta hensyn til innmeldinger i beredskapsregistre (NRF og tilsvarende) og pågående og planlagte operasjoner i utlandet. Flernasjonale og sivil-militære samarbeidsløsninger vil også være viktige virkemidler i denne sammenheng. Videre skal personellforvaltningen og utdanningsordningen moderniseres videre. Verneplikten skal praktiseres i tråd med Forsvarets behov.

I 2007 legges det opp til økt operativ aktivitet i Hæren, Sjø- og Luftforsvaret, samt i HV. I tillegg styrkes Etterretningstjenesten for å sikre at tjenesten videreutvikles i tråd med endrede sikkerhetspolitiske rammebetingelser. Økt operativ virksomhet skal i størst mulig grad prioriteres til nordområdene, og innrettes i større grad enn i dag mot å håndheve suverenitet og sikre stabilitet i havområdene, spesielt i nord. Videre skal det legges til rette for økt deltakelse i operasjoner i utlandet. Det skal videre legges opp til en prioritert videreutvikling, oppdatering og innføring av de kapasiteter som inngår i strukturmål 2008, jf. tabell 1. Selv om Forsvaret de siste årene har lagt betydelig vekt på oppfølging og forbedring av økonomistyring og forvaltning, gjenstår det fortsatt enkelte utfordringer, og fokus og innsats innenfor området skal opprettholdes. I 2007 skal det legges spesielt stor vekt på at kvaliteten på gjennomføringen av forvaltningsoppgavene knyttet til anskaffelser, lager, økonomi og lønn på alle nivåer i Forsvaret forbedres ytterligere, og at forvaltningen er i samsvar med gjeldende regelverk og god regnskapsskikk.

Evnen og viljen til å bidra til å nå FMOs overordnede omstillingsmål, skal være det sentrale kriterium for å måle kapittelansvarlige i Forsvaret i 2007. I tillegg skal ansvarlige sjefer måles på evne til å frembringe prioriterte leveranser, herunder spesielt rettet mot nordområdene og internasjonale operasjoner. En nærmere omtale av de viktigste mål og prioriteringer for 2007 er gitt i det strategiske målbildet.

Forsvaret skal fortsatt holde fokus på organisasjonskultur, holdninger, etikk og ledelse i 2007. Dette er viktig både for å videreføre omstillingsprosessen og for å bidra til å

opprettholde den nødvendige troverdighet og tillit i samfunnet. Alt personell skal ha holdninger og verdier som kreves for å ivareta Forsvarets unike egenart som statens sterkeste maktmiddel og som bidrag til god forvaltning av menneskelige og materielle ressurser. For å oppnå dette skal FMO iverksette de deler av handlingsplan for holdninger, etikk og ledelse som er relevant for etaten.

1.2 Forsvarets styrkestruktur og fornyelsen av denne

Den omfattende moderniseringen av styrkestrukturen som ble foretatt i forrige langtidsperiode, videreføres. Ved utgangen av 2007 forventes de organisatoriske hovedtrekkene i henhold til strukturutviklingsplanen å være på plass, herunder en styrket evne til utøvelse av suverenitetshevdelse, spesielt i nordområdene, og til å deployere til operasjoner hjemme og i utlandet.

Hovedtrekkene i strukturutviklingen frem mot 2008, jf. PET nr. 1 til IVB FMO for 2006 (gjeldende strukturutviklingsplan):

- Hæren skal arbeide mot etableringen av en anvendbar og moderne brigade, Brigade Nord. Ambisjonen om å stille en deployerbar brigade for alle typer operasjoner, nasjonalt og internasjonalt, vil først bli nådd etter utgangen av inneværende langtidsperiode. I tillegg skal oppbyggingen av en felles ISTAR-kapasitet for overvåkning, etterretning, målidentifikasjon og rekognosering, inkludert ubemannede luftfartøyer (UAV), fortsette. Med hensyn til spesialstyrker avventes varslet innspill med forslag om disse styrkenes utvikling.
- Sjøforsvaret skal innføre nye fregatter og MTB-er, sammen med nye maritime helikoptre som er planlagt levert fra og med 2007. Med hensyn til spesialstyrker avventes varslet innspill med forslag om disse styrkenes utvikling.
- Luftforsvaret skal fortsette moderniseringen av kampflyvåpenet bl.a. gjennom oppgraderinger og mer effektiv basedrift, og diverse oppgraderinger av eksisterende materiellsystemer, bl.a. P-3 Orion og C-130 Hercules, innfasing av NH-90, samt innfasing av stridsteknisk UAV-kapasitet.
- Heimevernet skal fortsette kvalitetsreformen, hvor innsatsstyrkene vil ha full operativ kapasitet i 2007, samt synlige og operative forsterknings- og oppfølgingsstyrker.
- Innenfor fellesavdelingene er Felles kompetansesenter KKIS (FK KKIS) etablert og dimensjonert i henhold til den trinnvise tilnærmingen i strukturutviklingsplanen. Evaluering av FK KKIS planlegges i 2007 for gjennomføring i 2008. Felles kompetansesenter logistikk (FKL) gis ikke planlagt ressursøkning og ligger derav noe etter planen.
- Forsvarets sanitet (FSAN) skal gjennomføre organisasjonsendringer som gjenspeiler Forsvarets endrede innretting med fokus på operasjoner i utlandet. FSAN skal innenfor dagens personell- og driftsrammer omorganiseres med sikte

på å etablere gripbare enheter for bruk ute og hjemme, og egnet evne til oppfølging av veteraner fra internasjonale operasjoner.

- Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) viderefører restruktureringen, og interneffektiviseringen forsterkes, samtidig som oppbyggingen av tilpassede deployerbare logistikkbasen og andre operative kapasiteter, tilpasset styrkebidrag til internasjonale operasjoner og fremdriften i strukturutviklingen, fortsetter.

I 2007 skal Hæren ha kapasitet til å støtte to internasjonale operasjoner med et bidrag hver på om lag kompanistørrelse, samtidig og over lengre tid. Hæren skal – når vedtatt struktur er implementert ved utgangen av 2008 – kunne vedlikeholde et bataljonsstørrelses engasjement i internasjonale operasjoner over en periode på 3-5 år. Ambisjonen for neste langtidsperiode er ytterligere å øke denne evnen til utholdenhet.

For øvrig vises det til operative mål og ambisjoner gitt i IVB LTP og vedlegg B til dette dokumentet. Det skal **ikke** legges til grunn et driftsmønster/aktivitetsnivå/driftsnivå med sikte på å oppnå høyere operative ambisjoner enn dem som er fastlagt i vedlegg B.

Med bakgrunn i budsjettprosessen for 2007 foretas det p.t. en ny vurdering av støtte- og logistikkapasiteter, for å sikre at disse avdelingene dimensjoneres i forhold til planlagte og forventede operasjoner/oppdrag og styrkemål, og at det ikke etableres dupliserende kapasiteter i forsvarsgrener, fellesavdelinger og FLO. Eventuelle konklusjoner fra dette som besluttet implementert, vil bli operasjonalisert gjennom oppdatering av strukturutviklingsplanen, der en trinnvis tilnærming utdypes og detaljeres nærmere.

Tabell 1: **STRUKTURMÅL 2008**

Felles	Land	Sjø	Luft
Nasjonal kommandostruktur: • FOHK • LDKN • 13 x HV-distrikter Etterretningstjenesten Spesialstyrker Luftbåren bakkeovervåkning (Alliance Ground Surveillance, AGS) Fellesprosjekt i NATO. HV: 50 000 <i>Organiseres i:</i> • Innsatsstyrker • Forsterkningsstyrker • Oppfølgingsstyrker Se også land, sjø, luft Kapasitet for militære informasjonsoperasjoner Fleksible sanitetsmoduler ARBC-vern (atom, radiologisk, biologisk, kjemisk): • Kjemisk analyselab Eksplivryddeenhet (EOD-enhet) Felles KKIS-enhet (kommando-, kontroll- og informasjonssystemer) Sivil/militær koordineringsenhet (CIMIC-enhet) Deployerbar logistikkstøtte 2x mobiliseringsbataljoner vertslandsstøtte (logistikkstøtte allierte forsterkninger) Strategisk lufttransport og luft-til-luft tanking: Felles prosjekt i NATO, evt. eget beredskaps-kontraktsregime. Strategisk sjøtransport, fellesprosjekt i NATO basert på beredskapskontrakter med sivile rederier, samt nasjonal beredskapskontrakt.	1 x Mekanisert infanteribrigade (Brigade Nord), bl.a. inkludert: • 1 x mekanisert infanteribataljon (Telemarkbataljon, del av Brig N) • 1 x mekanisert infanteribataljon (FLR) • 1 x mekanisert infanteribataljon • ARBC-søke og rensekapasitet 1x Taktisk mobil landkommando (6. divisjonskommando) Divisjon/ korpsavdelinger: • ISTAR enhet • Transport-enhet • Drivstoff-enhet • Maskin- og konstruksjonsenhet • Bro- og oversettingsenhet Hærens jegerkommando (Landheimevern) Grensevakt HM Kongens Garde	5 x Fridtjof Nansen klasse fregatter (under innfasing) 6 x Skjold klasse fartøyer (under innfasing) (Hauk-klasse under utfasing) 6x Ula klasse undervannsbåter Minerydding: • 6x fartøy Oksøy/Alta klasse minejakt og minesveip • Minedykker-kommando med støttefartøy (KNM Tyr) Kystjegerkommando (ISTAR-enhet) Marinejegerkommando Taktisk maritim kommando (CNOTG) Logistikk/støttekapasitet (leie/eie/lease) (Sjøheimevern) Kystvakt: • 1x Svalbard klasse • 3x Nordkapp klasse Innleide KV-fartøy • 7x havgående fartøy Indre Kystvakt • Inntil 10x innleide fartøy	Kampfly • 48 (+9) x F-16 Luftovervåkning og Stridsledelse (LOS): • ARS Sørreisa • ARS Mågerø Maritime overvåkningsfly • 4x P3C Orion • 2x P3N Orion EK-fly • 2+1x DA20 Jet Falcon Transportfly: • 4-6 x C-130 leie/eie/lease UAV-kapasitet (ISTAR-enhet) Luftvern (NASAMS): • 1 deployerbar batteri • 1 mob batteri (Luftheimevern) Luftving for spesialstyrkene (6 x Bell helikoptre) 12x Bell transporthelikoptre 6 x NH 90 fregatthelikoptre 12x Sea King redningshelikoptre 8 x NH-90 KV-helikoptre Deployerbar basestøtte I tillegg støtte til Felles NATO AGS-kapasitet AWACS

I vedlegg B – operativ struktur og beredskapskrav – til IVB FMO for 2007 fastsettes ambisjonen for operativ struktur i 2007.

1.3 Økonomisk-administrative mål for perioden 2005-2008

Finansieringen av styrket operativ virksomhet og materiellinvesteringer skal i all hovedsak foregå gjennom en forskyvning av midler fra logistikk- og støttevirksomhet, samt EBA-investeringer. Dette innebærer at både FLO og RSF må videreutvikles og effektiviseres betydelig frem mot 2008. Det skal videre foretas reduksjoner i øverste ledelse og utenlandsstillinger. Nettopp utestående effektivisering innenfor ovennevnte områder vil ha fokus i 2007, og være avgjørende for å nå effektiviseringsmålene og omstillingen for perioden. De deler av organisasjonen som skal øke bemanningen, med en tilhørende økning i driftsutgifter, er koblet mot at reduksjoner og frigjøring av midler innenfor logistikk- og støttevirksomheten er gjennomført.

For perioden 2005-2008, jf. IVB LTP, skal følgende økonomisk-administrative mål snarest mulig og senest innen utgangen av 2008, realiseres for forsvarssektoren:

- Forskyve minimum 2 mrd. 2004-kroner fra logistikk- og støttevirksomhet til operativ virksomhet og materiellinvesteringer relativt til 2004-nivået. Av dette skal netto minimum 600 mill. 2004-kroner frigjøres fra FLO i løpet av 2006-2008.
- Redusere de samlede driftsutgiftene ned til et nivå i 2008 som ligger 0,9 mrd. 2004-kroner lavere relativt til 2004-nivået.
- Årsverksmålet på 15 000 for FMO ved utgangen av 2008 opprettholdes. Samtidig er det en felles forståelse mellom FD og FMO at man vil kunne tilpasse årsverksmålet og tidspunktet for oppnåelse av dette. Det gis mulighet for å øke bemanningen i FLO der det er dokumentert at dette vil være totaløkonomisk lønnsomt på kort og lang sikt. FD anser for øvrig at det er behov for å styrke enkelte områder innenfor FMO med hensyn til årsverk, mens andre områder bør effektiviseres.
- Tilføre operativ virksomhet over 1,5 mrd. 2004-kroner for å øke den operative strukturens relevans og tilgjengelighet.
- Styrke materiellinvesteringer med mer enn 1,3 mrd. 2004-kroner, og redusere EBA-investeringer til maksimalt 0,9 mrd. 2004-kroner per år.
- Redusere EBA i bruk i hele forsvarssektoren fra 4,0 mill. kvm. ned til maksimalt 3,5 mill. kvm. I 2007 er måltallet for FMO alene 3,45 mill. kvm. synkende til 3,3 mill. kvm. i 2008.

Målsettingene skal kontinuerlig vurderes i sammenheng med de operative behov, samt opp mot arbeidet med neste langtidsplan.

1.4 Henvisninger

I tillegg til IVB LTP vises det til:

- Reglement for økonomistyringen i staten (Reglementet) og bestemmelser for økonomistyringen i staten (Bestemmelsene) av 12. desember 2003;
- Etatsstyring – Forsvarsdepartementets retningslinjer til etatene (RETAS) av 9. mars 2005, som beskriver styringsdialogen mellom departementet og underliggende etater og hvordan denne skal gjennomføres;
- Forsvarsdepartementets økonomiinstruks til etatene (FØET) av 11. mars 2005, som omhandler krav til økonomiforvaltningen i etatene;
- Forsvarsdepartementets retningslinjer for tjenestefeltet eiendom, bygg og anlegg (FD REBA) av 6. september 2004, som gir ansvars- og funksjonsfordelingen innenfor tjenestefeltet.

2. HOVEDRETNINGSLINJER FOR VIRKSOMHETEN I 2007

2.1 Prioriteringer

Hovedprioritet i 2007 er å bygge opp moderne militære kapasiteter tilpasset fremtidens krav. En forutsetning for dette er fortsatt **omlegging** og **videreutvikling** av Forsvarets operative avdelinger og understøttelsen av disse, slik at FMO så langt det er mulig innenfor vedtatt ressursnivå innehar operativ struktur som planlagt ved utløpet av inneværende langtidsperiode. Dette for å kunne nå langtidsplanens hovedmål – øke Forsvarets operative evne – og derved fokusere og legge større vekt på operativ virksomhet de siste årene av inneværende langtidsplan. Støttevirksomhet skal tilpasses operative behov, slik at de delene av støttevirksomheten som den operative virksomhet er kritisk og direkte avhengig av, balanseres mot de operative ledd.

2.2 Økonomi

Budsjettet for 2007 gir klar prioritering av operative leveranser og trening/øving, slik at Forsvaret i både det korte og lange tidsperspektivet blir satt bedre i stand til å oppfylle Forsvarets oppgaver. Samtlige forsvarsgrener og Heimevernet er gitt reell økning i forhold til saldert budsjett for 2006. Spesielt fokus er gitt Hæren, hvor det er viktig å styrke og få riktig sammensetning av personelloppsetningen med en dertil hørende økning i aktiviteten. Dette vil styrke evnen til å oppfylle de mål og forpliktelser Norge har påtatt seg overfor FN og NATO. Materiellinvesteringsbudsjettet er søkt skjermet så langt som mulig, og får en begrenset økning ift. 2006. Likevel er nivået lavere enn forutsatt i den vedtatte langtidsplanen.

2.3 Operativ virksomhet

Økte bevilgninger til forsvarsgrenene, og da spesielt til Kystvakten og oppbemanningen i Hæren, gir et høyere operativt aktivitetsnivå i 2007 enn i 2006. FMO skal, innenfor rammen av tildelt budsjett, levere kapasiteter som angitt i vedlegg B – operativ struktur

og beredskapskrav. Skulle det i løpet av 2007 vise seg at tildelte midler ikke er tilstrekkelige for å nå operative mål og krav, må ambisjonsnivået for 2007 (og eventuelt senere) reduseres. FD legger til grunn at FMO presenterer forslag til slike eventuelle reduksjoner, før de besluttet av departementet. Det vil være avgjørende at operativ drift og styrkeproduksjon er mest mulig effektiv i forhold til de oppgaver Forsvaret skal løse. Dette innebærer at aktiviteten hos styrkeprodusentene må differensieres ut fra krav til operative leveranser, herunder beredskapstider, også for å unngå unødvendig høy materiellslitasje, som igjen kan bidra til økt press på materiellinvesteringssiden og øke behovet for vedlikeholdstjenester fra logistikk- og støttevirksomheten.

2.3.1 Prioritering av operative leveranser i 2007

Med Forsvarets operative evne forstås Forsvarets evne til å løse pålagte oppgaver. Vurdering av Forsvarets operative evne (VOE) for 2006 konkluderte med at operativ evne er videreført fra 2005, med unntak av oppgaven ”*Sikre nasjonalt beslutningsgrunnlag*” som er redusert i forhold til i 2005. For 2007 er ambisjonen at den operative evnen skal opprettholdes på 2006-nivå, i tillegg til at oppgaven ”*Sikre nasjonalt beslutningsgrunnlag*” bedres gjennom en prioritering av de strukturelementer som bidrar til løsning av denne oppgaven. For detaljering av operative prioriteter vises til vedlegg B – operativ struktur og beredskapskrav.

Operative leveranser prioriteres som følger i 2007:

0. Grensevakt, HMKG og Redningstjeneste innenfor tildelte budsjettammer*.
1. Etterretningstjeneste, luftovervåking, maritim tilstedeværelse og overvåking med spesiell fokus på nordområdene, spesialstyrker, HVs innsatsstyrker, jagerfly- og luftvernberedskap i henhold til krav gitt av FD, pågående og planlagte bidrag til internasjonal krisehåndtering (NATO, FN, *EU Battle Group*) (herunder at Hæren innen utgangen av 2008 opparbeider evne til å stå ute over tid med et bataljonsstørrelses engasjement) og NRF.
2. Oppfyllelse av HRF-relaterte NATO styrkemål som Norge har bundet seg til og som ikke dekkes av pkt 1.
3. Bidrag til NATO FLR som ikke er dekket over, andre ikke planlagte EU bidrag, bidrag til FN som ikke dekkes av pkt. 1, og eventuelt andre bidrag til operasjoner og/eller styrkeregistre.

*Prioritet ut over dette forutsettes dekket av oppdragsgiver.

Med hensyn til styrkebidrag til planlagte operasjoner i utlandet i 2007, vises det til vedlegg I til denne IVB – gjennomføringsdirektiv for operasjoner i utlandet i 2007. FMO skal planlegge med høyere deltakelse i operasjoner i utlandet i 2007 enn i 2006. Operasjonen i Libanon – UNIFIL II – er igangsatt, og i tillegg skal det planlegges med et ytterligere bidrag på kompanistørrelse – ca. 250 personell – for innsetting, f.eks. til Sudan, tidligst fra april 2007. Merknadene for en ambisjonsøkning utover det som inngår i rammen på kapittel 1792, vil medføre en økning av denne når endelig ambisjonsnivå er fastsatt.

Forpliktete krav overfor NATO, som *NATO Force Goals*, er i mange tilfeller dimensjonerende for krav til beredskap og klartider. Operativ sjef skal ikke sette høyere krav til beredskap enn forpliktet overfor NATO, med mindre dette er eksplisitt pålagt gjennom vedlegg B til IVB. Generalinspektører/styrkeprodusenter skal ikke opprettholde beredskap ut over de krav som er gitt av operativ sjef. De tentative klartidene i vedlegg B er dimensjonerende for omfanget av og innrettingen på styrkeoppbyggingsplanleggingen og forberedelsene som må gjøres for de enkelte strukturelementene.

Forsvarssjefens øvingsprogram for 2007 legges til grunn for øvingsvirksomheten neste år. I 2007 er øvelsene *Cold Response 2007*, *NATO Response Force – Joint Force Commander* (NRF JFC) og andre kommando- og kontrolløvelser under opptrenings- og beredskapsperioden, øvelse *Nordic Battle Group* (NBG) høsten 2007, en revidert øvelse Gemini (også øvelse Orion vurderes endret), øvelse Gram og øvelse CMX prioritert. Alle forberedelser, trening og øvelser som kreves for deltakelse i NRF, skal budsjetteres innenfor styrkeprodusentenes ordinære budsjettkapitler. En eventuell innsetting og deployering i en NRF-operasjon skal påregnes tilleggsfinansiert.

Tilrettelegging for alliert trening i Norge er prioritert virksomhet innenfor gitte budsjetttrammer. *Center of Excellence – Cold Weather Operations* (COE - CWO) utgjør et viktig element i denne ambisjonen, i tillegg til allierte treningssentre og dedikert infrastruktur i Porsanger og på Bardufoss, som alle er viktige deler som understøtter målsettingen. Prioriterte samarbeidspartnere er USA, Storbritannia, Nederland, Tyskland, Danmark, EPAF-landene, Sverige og Finland (*Nordic Battle Group – NBG*).

Høsten 2007 gjennomfører det tysk-nederlandske korps (m/TMBN) forberedelsene til NRF 1/08 (tidligere NRF 10). Dette vil i 2007 kunne åpne for en tilsvarende øvelse som *Iron Sword 2005* i Norge.

2.4 Styrkeproduksjon

Styrkeproduksjonen skal i 2007 tilpasses det nivå som er nødvendig for å kunne etablere og vedlikeholde styrkestrukturen i tråd med SUP og vedlegg B – operativ struktur og beredskapskrav, samt pågående og kommende operasjoner i utlandet. Dette innebærer at aktiviteten hos styrkeprodusentene må differensieres strengt ut fra krav til operative leveranser, samtidig som dupliserende kapasiteter mellom forsvarsgrener, fellesavdelinger og FLO skal unngås.

2.5 Operativ logistikk

Som en følge av endrede behov i operativ struktur er det iverksatt en videreføring og ytterligere modernisering innenfor operativ logistikkstruktur. Målet er økt fleksibilitet, tilgjengelighet og deployeringsevne for disse enhetene. Kapasitetene som etableres må kunne benyttes både til å understøtte nasjonale styrkebidrag og som selvstendige

styrkebidrag til operasjoner i utlandet, samt understøtte krisehåndtering hjemme, herunder vertlandsstøtte til allierte forsterkningsstyrker.

For å sikre nødvendig initiell utholdenhet til Forsvarets operative avdelinger, må det i operasjoner medbringes forsyninger i tilstrekkelig mengde, og logistikkapparatet må ha mobilitet og deployerbarhet for å understøtte de operative styrkene. I tillegg skal det etableres en logistikkorganisasjon som er i stand til å etterforsyne og vedlikeholde den operative struktur for øvrig. Dette omfatter også tilstrekkelige luftkapasiteter for å kunne etterforsyne den operative strukturen.

For at avdelingene skal kunne løse sine oppgaver på en effektiv måte, skal det etableres beredskapsbeholdninger som er tilpasset mulige operasjonsområder og oppdrag som skal utføres. Beredskapsbeholdningene skal fungere som en buffer før produksjons- og etterforsyningsapparatet er kommet i gang.

2.6 Utviklingen av logistikk- og støttevirksomheten

Omstillingen av FLO skal bidra til å øke den operative tilgjengeligheten i logistikk- og støttetjenesten, og bidra til å frigjøre betydelige midler. Gjennom hele FLO skal det fokuseres på å strømlinjeforme og effektivisere de enkelte prosesser innenfor den organisasjonsstruktur som er etablert. I denne sammenheng skal første prioritet være å skape økonomiske innsparinger, med utgangspunkt i de leveranser kundene etterspør og har betalingsevne til. I 2007 legges det opp til videreutvikling av logistikk- og støttekapasiteter i tråd med operative krav og utvikling av operativ struktur for øvrig. Etableringen av logistikkbasene skal skje innenfor FLOs samlede ressursrammer, og dupliserende kapasiteter med forsvarsgrener og fellesavdelinger skal nedlegges/ikke etableres.

Det skal gjennomføres reduksjoner innenfor Regional støttefunksjon (RSF) i 2007 og 2008 for å ta ut det gjenværende gevinstpotensialet. I tillegg kommer ytterligere reduksjoner i de deler av tjenestespeilet som er holdt utenfor RSF.

Prinsippet om horisontal samhandel (HS) videreføres som en del av Forsvarets styringssystem, men praktiseringen utvikles for å etablere bedre, enklere og mer hensiktsmessige styrings- og forvaltningsløsninger. HS har bidratt til å øke aktørenes kostnadsbevissthet i forsvarssektoren og derigjennom sikret mer rasjonell drift. HS har imidlertid gitt enkelte dysfunksjonelle utslag, og det er fortsatt elementer knyttet til dagens praktisering som må videreutvikles for å fjerne uhensiktsmessige forhold. Forsvarssjefen har foretatt en intern evaluering av HS, og iverksatt en rekke tiltak for å forbedre og forenkle denne, herunder vurdering av bevilgningsfinansiering av overordnede administrative kostnader, reduksjon av transaksjonskostnadene ved forbedret internfakturaløsning, og bedret kompetanse for personellet som gjennomfører HS. Andre viktige virkemidler er innføring av leveranseavtaler med et flerårig perspektiv som revideres årlig slik at FLOs langsiktige planlegging av fremtidig leveransekapasitet blir bedret, samt etablering av et tverrfaglig råd for videreutvikling av HS. For 2007 er det lagt til grunn at klart definerte produkter omfattes av HS, mens

utgifter til FLO stab, EBA, FLO TRANS, fagmyndighet, Forsvarets uniformsutsalg (FUNIF), operative kapasiteter og driften av RSF bevilgningsfinansieres over kapittel 1740.

2.7 Forvaltning

Det er iverksatt en rekke tiltak for å styrke regnskaps- og økonomistyringen i Forsvaret etter Riksrevisjonens antegnelser til regnskapene for 2003 og 2004, samt merforbruket i 2004. Disse tiltakene skal fortsatt følges opp og stå i fokus i den daglige driften. En forutsetning for et effektivt forsvar er at de forvaltningsmessige rutiner og oppgaver ivaretas korrekt, og er preget av ansvarlige holdninger til forvaltning, både innenfor økonomi, anskaffelser og lagerhold. Internrevisjon og internkontroll skal være i virksomhet i etaten med god bemanning og kompetanse slik at prinsippene i rammeverket til *Committee of Sponsoring Organisation of the Treadway Commission* (COSO) er oppfylt.

Tiltakene for tilfredsstillende økonomistyring og forsvarlig forvaltning vil være en viktig del av styringsdialogen mellom departement og etat, og følges opp månedlig basert på rapportering fra FMO.

I 2007 skal FMO særlig følge opp nødvendige tiltak relatert til datakvalitet, fakturaflyt, lagerbeholdning, materiellvedlikehold, materiellregnskap, samt etterlevelse av anskaffelsesregelverket. Det legges til grunn at tiltakene skal ha en proaktiv og forebyggende karakter, og at tiltakene om nødvendig iverksettes på permanent basis.

2.8 Personell

Årsverksmålet på 15 000 for FMO ved utgangen av 2008 opprettholdes. Samtidig er det en felles forståelse mellom FD og FMO at man vil kunne tilpasse årsverksmålet og tidspunktet for oppnåelse av dette. Det gis mulighet for å øke bemanningen i FLO der det er dokumentert at dette vil være totaløkonomisk lønnsomt på kort og lang sikt. FD anser for øvrig at det er behov for å styrke enkelte områder innenfor FMO med hensyn til årsverk, mens andre områder bør effektiviseres.

Det er en overordnet målsetting å etablere en mer balansert og fleksibel personell- og kompetansestruktur i Forsvaret. En bedre alderssammensetning og redusert gjennomsnittsalder for militært personell skal oppnås gjennom en betydelig økning av antall avdelingsbefal og vervede. For å øke kontinuiteten og bidra til å styrke kompetanse- og erfaringsnivået til personellet, skal det tilstrebes å holde personellet lenger i sentrale stillinger i FMO. Videre skal en mer hensiktsmessig gradsstruktur for militære stillinger implementeres i henhold til gradsrammene gitt i PET nr. 15 til IVB FMO for 2006. Dette innebærer en reduksjon av andelen midlere og høyere grader til fordel for lavere gradsnivå.

Om Forsvaret skal kunne fylle sin rolle, må kvinneandelen og andelen kvinnelige ledere økes. Det må satses på både å rekruttere kvinner til organisasjonen og å beholde de som er der i dag. Internasjonale operasjoner krever et nært samarbeid med lokalbefolkningen, og dette samarbeidet vil ofte være avhengig av at begge kjønn er representert i våre styrker. Når kvinner nå kalles inn til frivillig sesjon, forventes det at dette vil styrke rekrutteringen av kvinner, og på sikt øke kvinneandelen blant befal og vervede i Forsvaret. Forsvaret skal evaluere effekten av iverksatte tiltak og fortløpende ta initiativ til nye tiltak som kan øke kvinneandelen i Forsvaret.

Det legges opp til at personell som har gjennomført plikttjeneste etter krigsskole, normalt skal få yrkestilsetting, forutsatt at Forsvarets behov ikke endres vesentlig. Dette betyr at kadettene som tas opp på krigsskolen i 2007 og som er kvalifisert, normalt skal kunne forvente å få tilbud om yrkestilsetting i 2013. I stedet for å gi kvoter for antall kadetter som kan tas opp på grunnleggende officersutdanning (GOU) i 2007, vil departementet i stedet gi kvoter for yrkestilsetting. Kvote for yrkestilsetting i 2007 settes til 115 som tilsvarer både administrativ yrkestilsetting og yrkestilsetting av avdelingsbefal med gjennomført GOU kvalifiseringskurs. Tilsvarende yrkestilsettingskvote for 2013 settes til 210. Dette vil eksempelvis innebære at dersom 210 kadetter tas opp på KS i 2007 og samtlige aksepterer tilbud om yrkestilsetting etter fullført plikttjeneste i 2013, er det ikke rom for administrativ tilsetting eller tilsetting fra GOU kvalifiseringskurs i 2013. I perioden 2008-2012 legges det opp til at 30 avdelingsbefal årlig får administrativ yrkestilsetting i tillegg til avdelingsbefal som gjennomfører GOU kvalifiseringskurs. Antall yrkestilsettinger skal rapporteres gjennom RKR 1 og 2, samt FÅR i personellmatrisen i henhold til oppdrag i M-1.

Personell med ønsket sivil kompetanse kan rekrutteres direkte til tilpassede grunnleggende befalsutdannings (GBU) kvalifiseringskurs med påfølgende tilsetting som avdelingsbefal. Behovsvurdering og rekrutteringstiltak skal iverksettes slik at første opptak kan gjennomføres fra sommeren 2007.

FMO skal utarbeide et system for strategisk kompetansestyring som også inneholder en oversikt over kompetansebeholdning innenfor ulike fagområder. For å dekke Forsvarets kompetansebehov hos avdelingsbefalet, skal varigheten av fremtidig GBU vurderes. For enkelte kategorier avdelingsbefal kan det være hensiktsmessig med et mer fleksibelt utdanningsløp for å dekke de kompetansekravene som stilles til avdelingsbefal. Dette kan innebære en lengre utdanning enn tradisjonell toårig GBU. Tilsvarende skal det vurderes i hvilken grad e-læring (ADL) kan tilfredsstille Forsvarets behov for kompetanseheving.

Militære styrker som sendes til internasjonale operasjoner, skal ha kunnskaper om kvinners rolle i samfunnene hvor fredsoperasjoner finner sted, som en oppfølging av Regjeringens handlingsplan for FNs sikkerhetsrådsresolusjon nr. 1325 (2000) Kvinner, fred og sikkerhet. Forsvaret skal innarbeide et kjønnsperspektiv i planlegging av all internasjonal virksomhet, innbefattet operasjonsplanlegging for internasjonale operasjoner. Dette innebærer at Forsvaret i planarbeidet skal innarbeide et økt fokus

mot å ivareta kvinners rett til beskyttelse mot overgrep i konfliktsituasjoner og økt deltagelse av kvinner på alle nivåer i internasjonale operasjoner. Dette bygger på en erkjennelse av at kvinners medvirkning er nødvendig for å sikre varig fred.

Bl.a. basert på sikkerhetsrådsresolusjon 1325 er det satt et mål for kvinneandel ved grunnleggende befalsutdanning på 25 %. I tillegg til dette er departementet kjent med at FMO har satt det samme målet for kvinneandel (25 %) for både grunnleggende- og videregående offisersutdanning.

2.9 Oppfølging av veteraner

Forsvaret skal sørge for at veteraner fra internasjonale operasjoner får den oppfølgingen de trenger, enten det gjelder erstatningssaker, generell rådgivning, medisinsk behandling eller støtte til å løse praktiske problemer. FSAN har, gjennom Nasjonal militærmedisinsk poliklinikk (NMP), et koordineringsansvar for helsespørsmål i så måte.

Prøveprosjektet for psykiatrisk/psykosomatisk oppfølging av soldater som har fått psykiske belastningsskader etter internasjonale operasjoner, videreføres ut år 2007 ved NMP. Prøveprosjektet skal dokumentere behovet for helsetjenester blant Forsvarets veteraner og soldater, i tillegg til at effekten av behandlingen skal evalueres. Prosjektet skal ende opp med en plan for helsemessig og psykososial oppfølging av de norske styrkene på tjenestestedet i utlandet og etter hjemkomst.

Forsvarets helseregister skal dokumentere, og til enhver tid ha oppdaterte opplysninger om personellens helse og forhold i tjenesten som kan påvirke helsetilstanden. Dette omfatter bl.a. hendelser i tjenesten som kan føre til svekket fysisk og/eller psykisk helse. I tillegg skal helseregisteret dokumentere miljøforhold, som kan ha langtidseffekt på personellet. Helseregisteret skal også skape et grunnlag for å vurdere i hvilken grad deltakelse i internasjonale operasjoner kan føre til svekket psykisk helse på et aggregert nivå.

Dette arbeidet er en viktig del av det pågående samarbeidet med Helse- og omsorgsdepartementet for å koordinere tiltak fra det sivile helsevesen og Forsvaret overfor veteraner fra internasjonal tjeneste.

2.10 Verneplikt

Sesjon skal bidra til målrettet rekruttering til førstegangstjeneste og motivere til senere verving og/eller utdanning i Forsvaret. Gjennom en god seleksjon skal frafallet reduseres og antall vernepliktige som gjennomfører førstegangstjenesten øke sammenlignet med foregående år. Utdanning av antall vernepliktige gjennom førstegangstjeneste skal praktiseres i tråd med Forsvarets behov. Dette innebærer i 2007 en videreføring på minimum 2006-nivå. Nivået er et resultat av det antall rekrutter grenene har bestilt fra Vernepliktsverket. Tiltak for statusheving av verneplikten skal fortsette, herunder god og utviklende førstegangstjeneste. I tillegg skal forholdene

legges til rette for at vernepliktige kan ta inntil 20 studiepoeng under førstegangstjenesten. Det er viktig at de vernepliktige har en positiv opplevelse av førstegangstjenesten slik at en større andel søker vervingskontrakt eller grunnleggende befalsutdanning.

I tråd med Innst. S. nr. 234 (2003-2004) og i samsvar med ny formålsparagraf skal Voksenopplæringen (VO) gi tilbud til vervede, lærlinger, kontrakts- og avdelingsbefal. VO-midlene skal være øremerkede, helhetlige og sporbare. Disponering av midlene forutsettes ivaretatt gjennom en samhandlingsprosess mellom fagmyndighet og budsjetteier. Det forutsettes at praksis med dekning av utgifter til EBA for VO videreføres i henhold til dagens ordning, dvs. dekkes av den enkelte vertsavdeling (jf. Tff 414).

2.11 Kommunikasjon/informasjon

Strategisk og systematisk bruk av kommunikasjon/informasjon, internt i Forsvaret og eksternt mot samfunnet, er et helt sentralt virkemiddel for å nå de fastlagte mål for Forsvarets utvikling, både på kort og lang sikt. Den strategiske innrettingen av Forsvarets innsats på området skal styrkes fra 2007, basert bl.a. på en sterkere samordning og koordinering av planer og aktiviteter, og løpende samarbeid mellom FD og etatene, og fremfor alt mellom FD og FMO.

FD har i 2006 utarbeidet en ledelses- og styringsmodell innenfor kommunikasjon, som gjelder Forsvaret generelt, og som ivaretar behovet for en særlig tett samordning mellom FD og FMO. FD har det faglige ansvaret for kommunikasjon/informasjon i hele forsvarssektoren, herunder for overordnet strategisk styring, planlegging og koordinering. Primo 2007 styrker FD denne funksjonen ved å tilsette kommunikasjonsdirektør. Det er samtidig forutsatt at FMO etablerer ny stilling som informasjonssjef. Det er lagt til grunn at disse to skal være sentrale i en styrket, koordinert styring av samlet kommunikasjonsinnsats, og at økt ressurseffektivisering og effekt skal oppnås gjennom en matrisebasert organisasjons- og arbeidsform, hvor særlig infoenhetene i FD og FST, samt FMS, skal inngå. Det er forutsatt av både FD og FMO opprettholder egen pressetalsfunksjon.

FD legger for 2007 videre til grunn en større operativ leveranse fra Forsvarets samlede apparat innenfor kommunikasjon/informasjon, hvor den største delen finnes i FMO – i tråd med de prioriteringer som vil fremkomme gjennom kommunikasjonsstrategi og tilhørende -plan.

FD har formulert fire hovedmål for innsatsen – innenfor hele sektoren sett under ett – fra 2007:

- Bedre utnyttelse av kommunikasjonsressursene
- Bedre koordinering på mediehandlingssiden
- Større fokus på langsiktig, strategisk arbeid

– Tettere samarbeid med etater, fagavdelinger, o.a.

2.11.1 Samordning

FD vil tidlig 2007 utgi en Forsvarets kommunikasjonsstrategi, som grunnlagsdokumentet for all kommunikasjon/informasjon i forsvarssektoren. Strategien vil trekke opp hovedinnrettingen for Forsvarets innsats på området, så vel som hovedprioriteringer for perioden 2007–09. Strategien vil være et forpliktende dokument for hele Forsvaret. Etatene skal utarbeide egne strategier eller tilsvarende, med utgangspunkt i hovedmål og -linjer fra dette dokumentet.

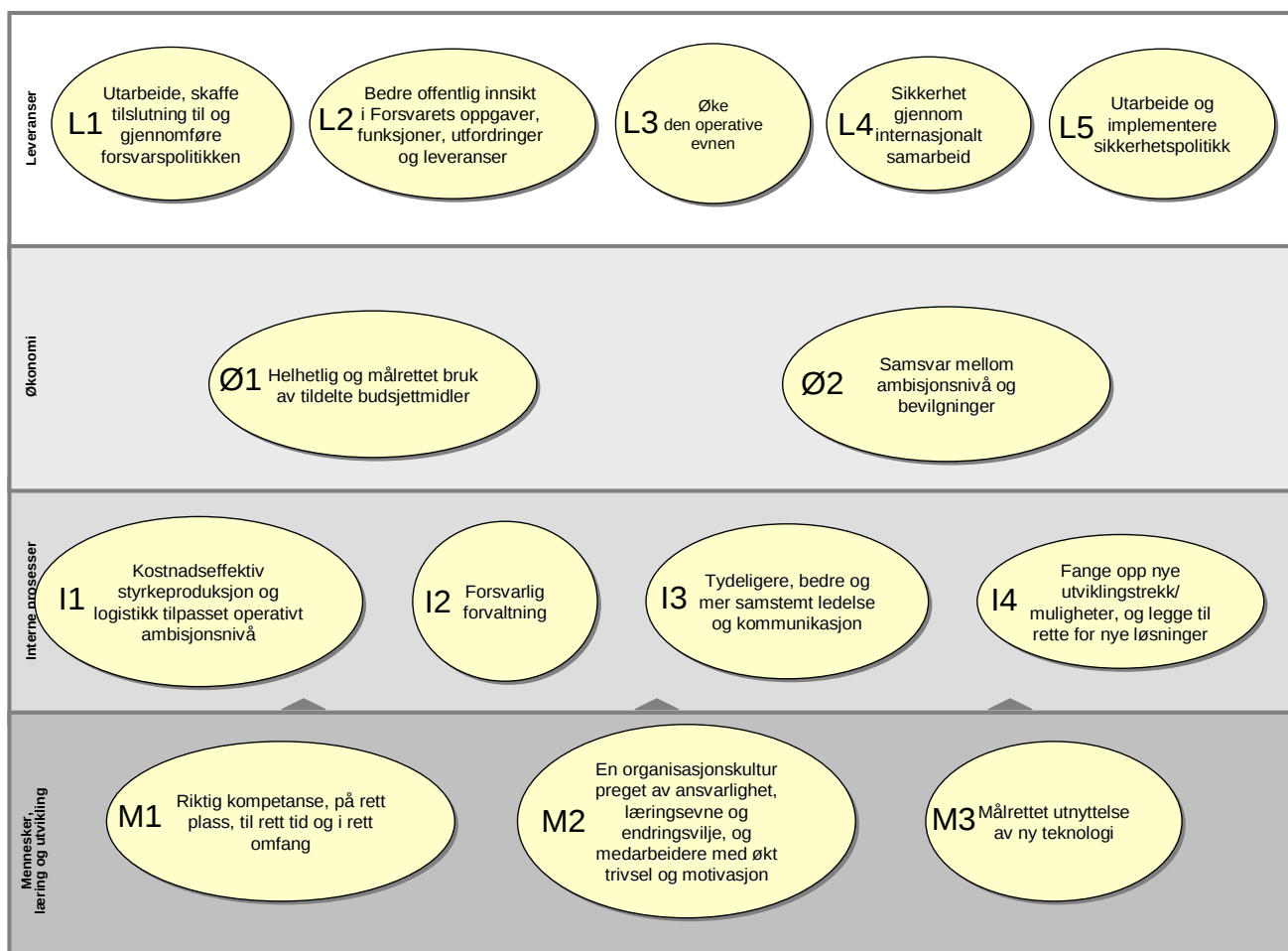
FD vil samtidig utgi en Forsvarets kommunikasjonsplan, som skal operasjonalisere hovedpunktene og -prioriteringene i strategien. Dette vil være en felles plan for hele forsvarssektoren, som på noen sentrale, prioriterte områder/tema i fellesskap skal bidra til å nå de definerte mål gjennom samlet, strategisk kommunikasjon. Etatene forventes selv å utarbeide informasjonsplaner, og skal bidra til felles planlegging og gjennomføring gjennom dette dokumentet.

Kommunikasjonen innenfor og fra Forsvaret skal, i tillegg til å dekke løpende behov, i større grad enn i dag anlegge et langsiktig perspektiv, for merkbart å bidra til at de overordnede mål for norsk forsvarspolitik og Forsvarets utvikling nås. Dette innebærer krav om evne til leveranser både på kort varsel og i et lengre perspektiv, spesielt fra FMO. Reorganiseringen av denne virksomheten i FMO, herunder omorganisering av FMS, må tilpasses innrettingen i og kravene fra den kommende kommunikasjonsstrategien, for derved optimalt å bidra til de fire hovedpunktene over, samt til gjennomføring av Forsvarets kommunikasjonsstrategi og -plan.

3. HOVEDMÅL FOR VIRKSOMHETEN I 2007

3.1 Strategisk målbilde for forsvarssektoren

Det strategiske målbildet som fastsetter strategiske mål som vil være felles for hele forsvarssektoren er utarbeidet. Dette medfører ikke endringer i FMOs målbilde.

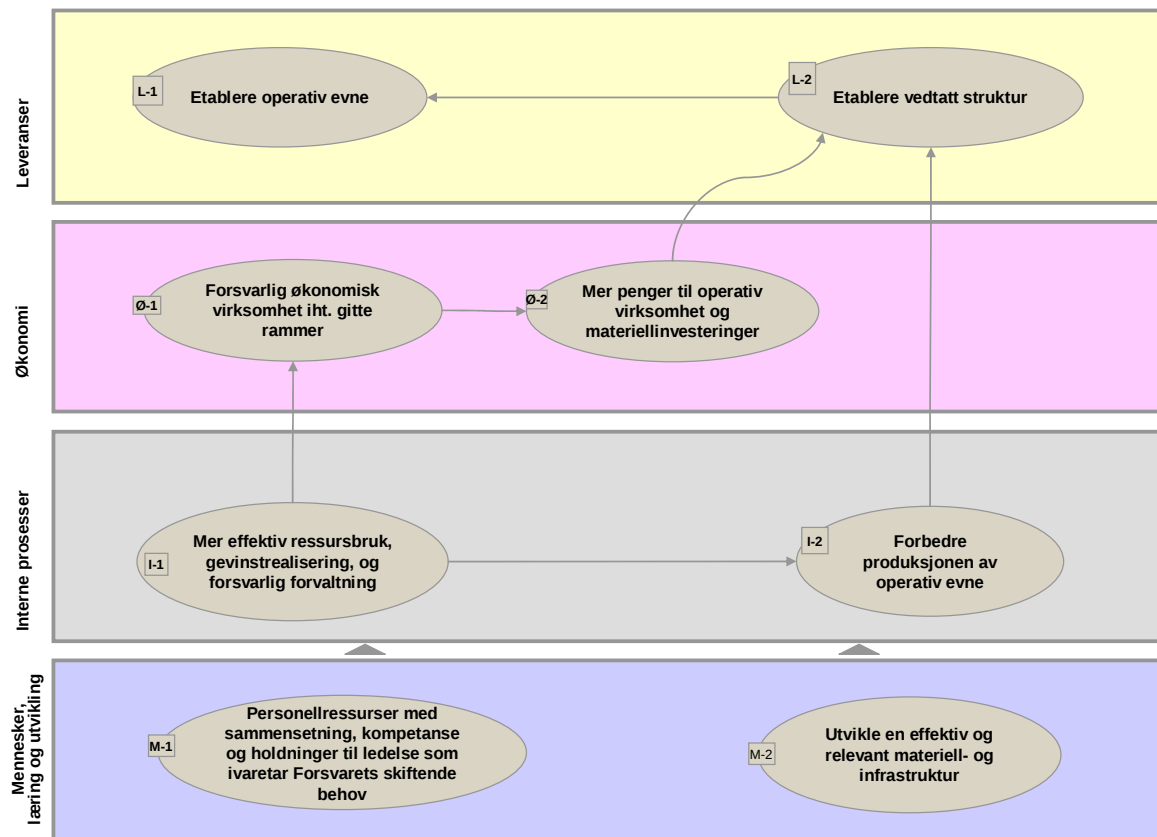
3.2 Strategisk målbilde for FMO

FDs strategiske målbilde for FMO for 2007 er justert i henhold til innspill fra FSJ med hensyn til målene L-1 og L-2.

Konkretisering av styringsparametrene som så langt er utarbeidet til målene, er vedlagt denne IVB (vedlegg H). Målene gir målsettinger som skal realiseres innenfor gitte ressursrammer, og FSJ vil bli vurdert og målt i forhold til i hvilken grad FMO når fastsatte strategiske mål. Det gjenstår fortsatt spesifisering av noen parametre og arbeidet med dette vil bli videreført tidlig i 2007.

Styringsparametere i kursiv er pr. utsendelse av denne IVB ikke operasjonalisert.

Mål for FMO

Strategisk mål:		L-1	
Etablere operativ evne			
<i>Målforvalter i FD:</i> Sj. FD III			
Kortform: Operativ evne			
<i>Konkretisering av målet:</i>			
Dette målet beskriver i hvilken grad utvalgte operative strukturelementer tilfredsstiller gitte operative krav og forpliktelser. Forsvarets kapasiteter skal i større grad ha høy reaksjonsevne, være tilgjengelige, fleksible og deployerbare, samt kunne operere effektivt alene og sammen med styrker fra allierte land, hjemme og ute. Innenfor den gitte budsjettammen, og med prioritet til omstillingen, skal Forsvaret opprettholde aktiviteter innenfor operativ virksomhet som sikrer at Forsvaret kan levere operativ evne iht. de spesifiserte nasjonale krav og våre NATO-forpliktelser (vedlegg B – operative krav og klartider). Det er i denne sammenheng av stor betydning at Forsvarets troverdighet nasjonalt og internasjonalt er høy. Troverdighet nasjonalt er en forutsetning for å ivareta Forsvarets forankring og oppslutning i befolkningen. Høy internasjonal troverdighet er en forutsetning for å ivareta tilliten hos våre allierte og dermed også for å nå våre nasjonale sikkerhets- og forsvarspolitiske mål. Utvalgte strukturelementers statuser på personell, materiell, trening/øving og organisasjon danner grunnlaget for å utlede i hvilken grad de viktigste operative krav og forpliktelser nås.			
<i>Styringsparametere:</i>		<i>Ansvarlig</i>	<i>Rapportering</i>
1. Styrkestrukturens operative status.		FSJ	RKR 1 og 2/FÅR
<i>Risikofaktorer:</i>			
1. Iverksettes primo 2007.			
<i>Strategiske initiativ:</i>		<i>Ansvarlig</i>	<i>Rapportering</i>

Strategisk mål:		L-2	
Etablere vedtatt struktur			
Målforvalter i FD: Sj. FD V			
Kortform: Etablere vedtatt struktur			
Konkretisering av målet:			
Forsvarets styrkestruktur ble fastlagt gjennom Stortingets behandling av Innst. S. nr. 234 (2003–2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003–2004), som er konkretisert og formidlet som oppdrag til FMO gjennom IVB og plangrunnlag med vedlegg for FMO for langtidsperioden 2005–2008 (IVB LTP). Dette målet omhandler realiseringen av denne strukturen. Det vises til Forsvarets oppgaver og utviklingen av Forsvarets virksomhet, operative kapasiteter og kompetanse, jf. IVB til St.prp. nr. 42 (2003–2004) samt ”Styrke og relevans”, strategisk konsept for Forsvaret utgitt av FD i november 2004. For at Forsvarets evne til å ivareta oppgavespekteret skal være troverdig, kreves relevante og hurtig tilgjengelige operative militære kapasiteter som er i stand til å operere effektivt sammen. Forsvarets kapasiteter skal ha kortere reaksjonsevne, være tilgjengelige, fleksible og deployerbare, samt kunne operere effektivt alene og sammen med styrker fra allierte land, hjemme og ute. Det er et mål å ha en tilfredsstillende operativitet for Forsvarets tilgjengelige strukturelementer innenfor vedtatt forsvarsstruktur. Strukturens utvikling fremgår av gjeldende SUP som igjen er utledet fra refererte dokumenter ovenfor. Nye strukturelementer skal etableres, mens andre skal videreføres eller videreutvikles iht. SUP. I den grad strukturer ikke kan realiseres innenfor angitte rammer, vil SUP måtte revideres for å reflektere den reelle takten i strukturimplementeringen. Styringsparameteren skal ha spesiell fokus på operative strukturelementer som skal etableres eller videreutvikles iht. SUP. Sikre fremdrift på strukturelementer og investeringsprosjekter relatert til nettverksbasert forsvar (NBF).			
Styringsparametere:		Ansvarlig	Rapportering
1. Etablering av nye strukturenheter.		FSJ	RKR 1 og 2/FÅR
2.			
Risikofaktorer:			
1. Iverksettes primo 2007.			
Strategiske initiativ:		Ansvarlig	Rapportering

Strategisk mål:		Ø-1
Forsvarlig økonomisk virksomhet iht. gitte rammer		
Målforvalter i FD: Sj. FD V		
Kortform: Forsvarlig økonomi		
Konkretisering av målet:		
Det er et absolutt krav at all virksomhet i etaten blir gjennomført på en slik måte at gitte budsjettildelinger pr. kapittel og post ikke blir overskredet. Underforbruk skal minimaliseres, og ikke overstige 5 pst. Alle refusjoner samt alle inntekter til dekning av utgifter til inntekts ervervelse, disponeres av etaten iht. nærmere føringer fra FD. Utgifter til lønn, reiser/kurs/representasjon, konsulenter og EBA skal begrenses så langt som mulig, som et minimum i tråd med nedenfor skisserte måltall. Krav: • unngå netto merforbruk på samtlige kapittel/poster; • minimalisert netto rest på samtlige kapittel/poster; • målrettet og forsvarlig bruk av midlene.		
Styringsparametere:	Ansvarlig	Rapportering
1. Forbruk og prognose for forventet regnskapsmessig årsresultat, pr. kapittel i prosent av tildeling, herunder statistikkunderlag som viser driftsutviklingen innenfor utvalgte områder, jf. eget vedlegg med konkretisering av styringsparametere.	FSJ	Månedlig
Risikofaktorer:		
1. Iverksettes primo 2007.		
Strategiske initiativ:	Ansvarlig	Rapportering
1. Styrking av prognosekvalitet gjennom bl.a. bedre organisering, høyere prioritering og bruk av prognoseverktøy i SAP.	FSJ	RKR/FÅR
2. Bedre datakvalitet		

Strategisk mål:		Ø-2
Økonomisk styrking av operativ virksomhet og materiellinvesteringer		
Målforvalter i FD: Sj. FD V		
Kortform: Styrke operativ virksomhet og materiellinvesteringer.		
Konkretisering av målet:		
Økonomisk styrking av operativ virksomhet og materiellinvesteringer er et hovedmål i perioden 2005 – 2008. Styrkingen foregår gjennom fireårs rullerende plan, i neste års budsjett og i hvert enkelt års regnskap. Spesifikt skal materiellinvesteringene over kap. 1760 post 45 øke, samt de delene av andre kostnader som iht. nærmere spesifikasjon utgjør operativ virksomhet. Prioritert resultatoppgåelse er realisering av fastsatt forsvarsstruktur iht. IVB 2005–2008.		
Ambisjon:		
• å oppnå fastsatte planrammer for hhv. drift og investering i planperioden 2005–2008; • at den andelen av budsjett som går til materiellinvesteringer, øker i tråd med plantall i IVB 2005–2008; • at den andelen av budsjett som går til prioriterte strukturelementer, øker i tråd med hensikten i IVB 2005–2008.		
Styringsparametere:	Ansvarlig	Rapportering
1. Driftsutvikling 2005–2008.	FSJ	RKR/FÅR
2. Investeringsutvikling 2005–2008.	FSJ	RKR/FÅR
3. Ressursandel operative strukturelementer.	FSJ	RKR/FÅR
4. Andel ledelse/administrasjon.	FSJ	RKR/FÅR
Risikofaktorer:		
1. Iverksettes primo 2007.		
Strategiske initiativ:	Ansvarlig	Rapportering

Strategisk mål:		I-1
Mer effektiv ressursbruk, gevinstrealisering og forsvarlig forvaltning		
Målforvalter i FD: Sj. FD V		
Kortform: Effektiv og forsvarlig forvaltning		
Konkretisering av målet:		
Det er et mål at virksomheten skal være effektiv og målrettet og gi mest mulig verdi for den ressursinnsats som er besluttet. Herunder er det et absolutt krav at fastsatte lover og regler, bestemmelser og direktiver skal etterleves. Dette krever <i>en kontinuerlig forbedring av evnen til forsvarlig forvaltning i bred forstand</i>, herunder spesielt (jf. Riksrevisjonens kategorier) at: • Bruken av ressursene til oppgaveløsning er effektiv og samsvarer med FDs mål, vedtak og forutsetninger. Bruk av ressurser til andre formål skal ikke forekomme. • Evnen til prosesseffektivisering og gevinstrealisering forbedres. Det forutsettes at dette foregår kontinuerlig i FMO, uavhengig av spesifikke krav fra FD. • Bruken av ressursene til oppgaveløsning er effektive og samsvarer med FDs mål, vedtak og forutsetninger. Bruk av ressurser til andre formål skal ikke forekomme. • I 2007 skal FMO særlig følge opp nødvendige tiltak relatert til datakvalitet, fakturaflyt, lagerbeholdning, materiellvedlikehold, materiellregnskap, samt etterlevelse av anskaffelsesregelverket. Det legges til grunn at tiltakene skal ha en proaktiv og forebyggende karakter, og at tiltakene om nødvendig iverksettes på permanent basis. • Fastsatt regelverk etterleves, og styringsverktøy, instruksjer, virkemidler og regelverk er effektive og hensiktsmessige for å følge opp politiske vedtak og forutsetninger. • Resultatrapporteringen er gyldig og pålitelig. • Styrings- og kontrollsystemer fungerer hensiktsmessig og gir tilstrekkelig sporbarhet. Alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll, blant annet for å sikre at måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultatkrav. Det forutsettes at regnskapet er iht. gitte krav og at det kan godkjennes uten vesentlige feil og mangler. • Vedtatt miljøpolitikk gjennomføres slik at prinsippet om bærekraftig utvikling og god forvaltning av naturressursene etterleves. Det er et mål i vesentlig grad å forbedre Forsvarets evne til effektiv ressursbruk, gevinstrealisering og forsvarlig forvaltning i 2007. For å oppnå en slik forbedring er det nødvendig med forbedring innenfor samtlige av de angitte områder.		
Styringsparametere:		
	Ansvarlig	Rapportering
1. Gevinstrealisering.	FSJ	RKR/FÅR
2. Forsvarlig forvaltning.	FSJ	RKR/FÅR

3. Faktureringsgrad FLO.	FSJ	RKR/FÅR
4. Lager-/varebeholdninger.	FSJ	RKR/FÅR
5. Materielltilgjengelighet.	FSJ	RKR/FÅR
6. Kontraktuell dekningsgrad.	FSJ	RKR/FÅR
<i>Risikofaktorer:</i>		
1. Iverksettes primo 2007.		
<i>Strategiske initiativ:</i>	<i>Ansvarlig</i>	<i>Rapportering</i>
1. Oppfølging av tiltakslisten for økonomistyring og forsvarlig forvaltning (tiltaksliste Riksrevisjonen – Rr), inkludert en vurdering av eventuelle kritiske områder).	FSJ	Månedlig
2. Styrk evnen i FMO (FST og FLO) til å gjennomføre materiellinvesteringer. Om nødvendig gjør bruk av spesialtilpassede prosjektårsverk knyttet til spesifikke prosjekter i prosjektperioden.	FSJ	RKR/FÅR

Strategisk mål:		I-2
Forbedre produksjonen av operativ evne		
Målforvalter i FD: Sj. FD V		
Kortform: Forbedre produksjonen av operativ evne		
Konkretisering av målet:		
Mål I-2 har til hensikt å angi krav til den produksjon/aktivitet/virksomhet som er nødvendig for over tid å kunne oppnå og opprettholde strukturelementenes fastsatte krav til operativitet under leveranse mål L-2.		
Følgende områder prioriteres for oppfølging:		
- ambisjoner for styrkeproduksjonen oppnås iht. plan; - planlagt øvingsprogram følges; - ny organisasjonsstruktur kommer på plass iht. plan; - nye strukturelementer etableres iht. plan; - strukturelementer utvikles iht. plan; - aktiviteter gjennomføres iht. plan; - nytt materiell innføres raskt, effektivt og iht. plan; - overflødig materiell utrangeres og avhendes.		
Det er en ambisjon i vesentlig grad å forbedre den operative virksomheten i 2007.		
Styringsparametere:	Ansvarlig	Rapportering
1. Gjennomføringsgrad styrkeproduksjon.	FSJ	RKR/FÅR
2. Innfasing/utfasing av organisasjons- og strukturelementer, status ift. plan, jf. eget vedlegg med konkretisering av styringsparameter.	FSJ	RKR/FÅR
Risikofaktorer:		
1. Iverksettes primo 2007.		
Strategiske initiativ:	Ansvarlig	Rapportering
1.		

Strategisk mål:

Personellressurser med sammensetning, kompetanse og holdninger til ledelse som ivaretar Forsvarets skiftende behov

M-1

Målforvalter i FD: Sj. FD I

Kortversjon: Rett personell og gode lederholdninger

Konkretisering av målet:

Forsvaret skal ha en personellsammensetning som er egnet for å løse de oppgaver Forsvaret står overfor i fremtiden. Det innebærer at personellet har egenskaper og kompetanse som gjør at det bidrar til å drive frem kontinuerlig endring/transformasjon. For å lykkes i den pågående omstillingen av Forsvaret må ansvarlighet, læringsevne og endringsvilje prege sentrale ledere. Ledere må være bevisst sitt ansvar som forbilder, og slutte opp om og kommunisere mål og virkemidler i omstillingen.

Kjennetegn på Forsvaret når det har hensiktsmessig sammensetning og kompetanse:

- at Forsvaret er i stand til å identifisere fremtidig kompetansebehov;
- at Forsvaret rekrutterer og utvikler personellet i tråd med fremtidig kompetansebehov;
- kvinner finner Forsvaret attraktivt som arbeidsplass, samt søker og får lederutfordringer;
- stor kontinuitet i sentrale lederstillinger og andre stillinger med særskilte kompetansekrav, spesielt innenfor økonomisk styring og kontroll;
- at en stor andel av befalet tjenestegjør i operative virksomheter;
- god rekruttering til internasjonale operasjoner;
- at OPL reflekterer behov for en riktig sammensetning;
- at Forsvaret har systemer for å motivere til alternative karrierer i forbindelse med styrt avvikling;
- at Forsvaret har personell med ulik bakgrunn;
- at lønnsutviklingen er på samme nivå som resten av offentlig sektor;
- at Forsvaret har god kontroll og nøyaktig oversikt over personellstrukturen.

Kjennetegn på ledere som er preget av ansvarlighet, læringsevne og endringsvilje er blant annet:

- lederen tar ansvar for virksomheten og fronter vanskelige, men nødvendige omstillingstiltak;
- lederen skaper utvikling og endring gjennom tydelig kommunikasjon og motivering av medarbeidere;
- lederen fremmer helhetsspektivet;
- lederen representerer Forsvaret utad på en eksemplarisk måte;
- lederen er villig til å endre sin atferd på bakgrunn av tilbakemeldinger;
- lederen setter av tid til refleksjon i sin ledergruppe;
- lederen tar etiske hensyn som del av sine beslutninger;
- lederen viser innsikt i og forståelse for menneskers behov.

Iht. Likestillingsloven § 1a skal det rapporteres om likestilling i organisasjonen, herunder kvinneandel for de respektive personellkategorier. Rapporten skal i tillegg til statistikk også redegjøre for tiltak som er iverksatt/planlagt iverksatt for å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven.

Handlingsplanen for holdninger, etikk og ledelse skal gi støtte for ledere, ansatte og vernepliktige, slik at alle som har sitt virke i forsvarssektoren, er godt rustet til å håndtere utfordringer som har med etikk og holdninger å gjøre, uansett hvor i organisasjonen de arbeider. Planen skal bidra til at ledere, ansatte og vernepliktige har tilstrekkelig kunnskap til å ta gode beslutninger, samt å styrke den enkeltes bevissthet rundt det å være en ansvarlig samfunnsaktør. Handlingsplanen inneholder 23 tiltak. Tiltakene og ansvarsdeling er presisert i vedlegg.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har utarbeidet retningslinjer for karantene og/eller saksforbud ved overgang til ny stilling utenfor statsforvaltningen. Forsvarsdepartementet har besluttet å implementere retningslinjene for visse kategorier stillinger i Forsvarsdepartementet, samt for ledere i virksomheter under departementets ansvarsområde og lederavlønte stillinger i sektoren for øvrig i forbindelse med revisjon av lederkontraktene.

<i>Styringsparametere:</i>	<i>Ansvarlig</i>	<i>Rapportering</i>
1. Antall avdelingsbefal (parameteren kan bli justert i 2007).	FSJ	RKR/FÅR
2. Kvinneandel.	FSJ	RKR/FÅR
3. Gjennomsnittlig tid i lederstillinger.	FSJ	RKR/FÅR
4. Antall årsverk.	FSJ	RKR/FÅR
5. Gradsstruktur; konkretiseres og iverksettes senere.	FSJ	RKR/FÅR
<i>Risikofaktorer:</i>		
1. Iverksettes primo 2007.		
<i>Strategiske initiativ:</i>	<i>Ansvarlig</i>	<i>Rapportering</i>
1. Implementer endringer i personell- og gradsstrukturen. Dette innebærer reduksjon innenfor enkelte kategorier og økning av avdelingsbefal og vervede. Dette arbeidet omfatter også vurdering av tiltak for styrt avvikling av overskuddskompetanse, samt vurdering av tiltak for å beholde kritisk kompetanse.	FSJ	RKR 1 og 2/FÅR
2. Utarbeid en plan for forbedring av datakvalitet i den hensikt å få bedre styringsinformasjon vedrørende Forsvarets personellstruktur. Det er i denne sammenheng vesentlig at personellmatrisen blir rapportert korrekt i henhold til gitte krav (undervedlegg til vedlegg H).	FSJ	RKR 1 og 2/FÅR
3. Følg opp rapporter iht. handlingsplan for forsvarssektoren – holdninger, etikk og ledelse.	FSJ	FÅR
4. Reduser internasjonale stillinger (fase II) til 380 stillinger totalt i 2010.	FSJ	FÅR
5. Monitorer og følg utviklingen av tilfeldig avgang, herunder utarbeid oversikter over utviklingen (statistikk), samt frem behov for avbøtende tiltak.	FSJ	FÅR
6. Rapporter om likestilling i FMO (jf. Likestillingslovens § 1a), samt evaluer og rapporter effekt av tiltak, og iverksett nye tiltak, for å øke kvinneandelen.	FSJ	RKR 1 og 2/FÅR
7. Kartlegg og rapporter hvilke stillinger i FMO som bør pålegges karantene/saksforbud.		
8. Rapporter statistikk iht. vedlegg for personellstatistikk.	FSJ	RKR 1 og 2/FÅR

Strategisk mål:		M-2	
Utvikle en effektiv og relevant materiell- og infrastruktur			
Målforvalter i FD: Sj. FD V			
Kortversjon: Rett materiell-/infrastruktur			
Konkretisering av målet:			
Det er et sentralt mål at investeringsporteføljen gjennomføres i henhold til gitte budsjetttrammer og gitte gjennomføringsoppdrag fra FD.			
Utviklingen av Forsvarets operative struktur må ta utgangspunkt i de kapasiteter Forsvaret trenger for å kunne løse sine oppgaver på en mest mulig effektiv måte, innenfor rammen av det endrede sikkerhetsbildet. Forsvaret skal ha kapasiteter som er fleksible, som underbygger evnen til å ivareta oppgaver både hjemme og ute, som utfyller hverandre, som bidrar til transformasjon, er etterspurt i NATO og som Norge har spesielle forutsetninger for å bidra med. Prioritet er lagt på deployerbare kapasiteter, med høy mobilitet, reaksjonsevne, utholdenhet, kvalitet og tilgjengelighet, fremfor på stasjonære styrker med lang reaksjonstid. Det er først og fremst slike kapasiteter Norge og NATO trenger for å kunne møte nye sikkerhetsutfordringer. Moderne militære operasjoner preges av økt operativt samvirke på tvers av forsvarsgrenene og felles ressursutnyttelse. I tillegg vil innføring av ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi, bruk av nye drifts- og fremskaffelsesmåter, en bedre styring og prioritering av materiellfremskaffelser og innføring av nye EBA-løsninger utgjør sentrale virkemidler i omleggingen.			
Et relevant forsvar må ha en teknologisk standard som gjør det mulig å operere effektivt, alene og sammen med allierte styrker, i og utenfor Norge og i hele konfliktspekteret. For å oppnå dette må vi ta hensyn til den moderniseringstakt våre allierte har og de potensielle utfordringer vi kan bli stilt overfor, og utnytte de mulighetene som ligger i den teknologiske utvikling. Med sine begrensede ressurser og strukturdybde må imidlertid Norge i all hovedsak anskaffe ferdig utviklet materiell.			
I perioden frem til 2008 er ambisjonen å realisere de mål som er fastsatt i gjeldende fremskaffelsesplaner og EBA. Konsept for fremskaffelse av materielle kapasiteter i forsvarssektoren, herunder livssyklus-kostnader, skal legges til grunn for alle valg av fremskaffelsesstrategier og –måter.			
Målet vil bli ytterligere konkretisert og styringsparametere utvikles i løpet av 2007.			
Styringsparametere:		Ansvarlig	Rapportering
1. Antall kvm. EBA i bruk.		FSJ	RKR/FÅR
2.			
Risikofaktorer:			
1. Iverksettes primo 2007.			
Strategiske initiativ:		Ansvarlig	Rapportering

3.3 Øvrige oppdrag og føringer

NR	MÅL	DELMÅL 2007
	<u>Miljøvern</u>	
	Forsvarets miljøvernarbeid skal forebygge miljøproblemer. Forsvarets militære organisasjon må sørge for nødvendig miljøvernkompetanse i alle deler av virksomheten, slik at fremtidige miljøproblemer kan forebygges samt at oppdukkende miljøutfordringer kan håndteres på en forsvarlig måte. Miljøhensyn skal integreres i alle plan- og beslutningsprosesser.	- Miljøledelse, basert på prinsippene i ISO 14000, skal videreutvikles og videreføres på alle nivåer. - Revisjon av miljøledelse i FMO/alle DIF-er skal gjennomføres innen 30. august 2007. Status rapporteres i RKR 2. - Forsvaret skal bidra i nasjonal miljøvernmobilisering, herunder markering av Verdens miljøvernndag 5. juni 2007. - Miljøredegjørelse skal utarbeides innen 31. mars 2007. - Forsvarets miljødatabase skal benyttes for registrering av miljøpåvirkninger og som grunnlag for miljøforbedringer. Miljødatabasen skal holdes kontinuerlig oppdatert, senest ved RKR og FÅR. Minimum registreringer i miljødatabasen: Forbruk av drivstoff, energi, vann, ammunisjon og helse- og miljøfarlige kjemikalier samt avfallsproduksjon, akutt forurensning og andel anskaffelser med miljøkrav.
	Miljøledelse og miljøvern hensyn ved norsk deltakelse i operasjoner i utlandet skal videreutvikles og videreføres. Kompetanse innenfor bestemmelser om miljø- og kulturminnevern må sikres, både ved øvelser og operasjoner i Norge og ved operasjoner i utlandet (jf. vedlegg I – operasjoner i utlandet). Miljøvern hensyn skal tas i alle faser av materiellforvaltningen. Anskaffelser skal være i overensstemmelse med miljøkravene i Lov om offentlige anskaffelser. Det skal legges vekt på livssyklus kostnader og miljømessige konsekvenser. Valg av produkter som tilfredsstiller krav til miljømerking søkes prioritert. Forsvaret skal ha oversikt over virksomhetens bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier. Bruk av de farligste kjemikaliene skal elimineres.	Forsvarsdepartementets handlingsplan – Forsvarets miljøvernarbeid – skal følges opp (jf. referanse 2003/00520-2/FD IV/21. feb.2003/079). For 2007 skal følgende vektlegges: <u>Operativ virksomhet og øvelser</u> - Inkluder øvelser og operasjoner i utlandet i miljøredegjørelse innen 31. mars 2007. <u>Innkjøp og anskaffelser</u> - Styrk miljøvernkompetansen i anskaffelsesprosessene. - Etterspør miljøvennlige varer og tjenester. <u>Helse- og miljøfarlige kjemikalier</u> - Etabler oversikt over produkter (hva og hvor/til hva det brukes) som inneholder helse- og miljøfarlige kjemikalier. - Erstatt produkter som inneholder helse- og miljøfarlige kjemikalier (jf. Statens forurensningstilsyns OBS-liste). <u>Avfall og gjenvinning</u> - Utvikle plan for å redusere den totale avfallsmengden. - Viderefør tilpasningen til enhetlig kildesortering og reduser andelen av blandet avfall til 50 % av generert avfallsmengde. <u>Klima</u> - Utarbeid plan for reduksjon av klimagassutslipp og gjennomfør

3.3 Øvrige oppdrag og føringer

NR	MÅL	DELMÅL 2007
		kostnadseffektive tiltak. - Utarbeid plan for reduksjon av NOx-utslipp og gjennomfør kostnadseffektive tiltak. - Med bakgrunn i forventet innføring av NOx-avgift, sett strenge krav til miljøskadelige utslipp ved anskaffelser og leasing av kjøretøy. Rapporter andel personbiler som oppnår følgende krav: Bensin: 180 g CO₂/km, 80 mg NO_x/km, 9,2 ltr/100km. Diesel: 180 g CO₂/km, 200 mg NO_x/km, 8,4 ltr/100km, 5 mg partikler/km. Mer enn 5 seter: 195 g CO₂/km, 5 mg partikler/km. - Utarbeid og gjennomfør plan for mer effektiv bruk av energi, samt begrenns bruk av ikke-fornybare energiresurser. <u>Miljøvennlig bruk og drift av messer og kaserner</u> - Utvikle og gjennomfør, i samarbeid med Forsvarsbygg og berørte organisasjoner (bl.a. TMO), tiltak for mer miljøvennlig bruk og drift av kaserner og messer etter mal for miljømerkede overnattingsbedrifter (inngår som holdningsskapende arbeid for økt miljøvern hensyn blant alle brukere, og spesielt blant vernepliktige og yngre befall).
	<u>Utredningsinstruksen</u>	
	Utredningsinstruksen	For å overholde bestemmelsene i utredningsinstruksen skal FST holde FD orientert om større utredningsarbeider i FMO. Dette skal gjøres i forkant av, eller senest i forbindelse med utviklingen av mandatet for, disse arbeidene, samt underveis i arbeidene.

4. ØKONOMI

4.1 Overordnede økonomiske størrelser

Vedlegg A gir en totaloversikt over utgifts- og inntektskapitlene som har tilhørighet under FMO. Alle beløp er angitt i mill. 2007-kroner og baserer seg på vedtatt forsvarsbudsjett for 2007. Kapittel 1760, post 45 – materiellinvesteringer – angir hva som er FMOs andel av kapitlet (8,8 mrd. kroner). Gitte budsjetttrammer kan under ingen omstendighet overskrides.

Forslag til budsjett for FMO er balansert innenfor en økonomisk ramme på 29 106 mill. kroner for 2007, inkludert alle kompensasjoner. Foreløpig inntektsramme for FMO er totalt på 634,190 mill. kr. Dette er 126,525 mill. kr høyere enn vedtatt budsjett for 2006. Økningen skyldes i hovedsak økt inntekt på kapittel 4760, post 48. Inntekter ut over inntektsmålsettingen vil i gjennomføringsåret fremkomme som merinntekter, og bl.a.

omfatte refusjoner av ikke budsjetterte utgifter, i hovedsak som følge av samhandling og -trening med allierte avdelinger og/eller ikke planlagt bistand til sivile instanser. Disse behandles iht. pkt. 4.8 – merinntektsfullmakt – under.

Økte bevilgninger til forsvarsgrenene, og da spesielt oppbemanningen i Hæren og Kystvakten, gir et høyere operativt aktivitetsnivå i 2007 enn i 2006. FMO skal, innenfor rammen av tildelt budsjett, levere kapasiteter innenfor operativ virksomhet som angitt i vedlegg B – operativ struktur og beredskapskrav. Skulle det i løpet av 2007 vise seg at tildelte midler ikke er tilstrekkelige for å nå operative mål og krav, må ambisjonsnivået for 2007 (og eventuelt senere) reduseres. FD legger til grunn at FMO presenterer forslag til slike eventuelle reduksjoner, før de besluttet av departementet.

Bevilgningene til Forsvaret har vært noe lavere enn det Stortinget forutsatte ved behandlingen av gjeldende langtidsplan. Samtidig har frigjøringen av ressurser gjennom effektiviseringstiltak gått noe langsommere enn forutsatt. Samlet har dette bidratt til å forsterke utfordringene med å implementere den vedtatte forsvarsstrukturen. En rekke budsjettmessige tiltak må derfor iverksettes for å kompensere dette, dels ved å øke tempoet i gevinstrealiseringsprosessene og dels, dersom interneffektivisering ikke gir tilstrekkelige resultater, å redusere aktivitetsnivå på utvalgte områder i 2007. Videre vil investeringsnivået ligge lavere enn lagt til grunn i langtidsplanen. De fleste strukturelle grep som et for lavt investeringsnivå logisk fremtvinger, vil imidlertid tidligst bli tatt i forbindelse med neste langtidsperiode. Imidlertid påligger det FSJ å sørge for at de drifts- og investeringsmessige prioriteringer i størst mulig grad gjenspeiler de innsikter med hensyn til fremtidig struktur som avtegner seg gjennom arbeidet i FS 07.

Budsjettet er basert på at bestillinger av tjenester fra FFI reduseres i 2007, noe som vil bli fulgt opp ifm. tertialrapportene og FÅR (jf. vedlegg G). Målsettingen er en reduksjon på 10 % i 2007.

I henhold til vurderingen gjort før utarbeidelse av St.prp. nr. 1 (2006-2007) forventer FD at alle prioriterte operative leveranser iht. utkast til vedlegg B til IVB kan besørges etter en nødvendig prioritering i FMO.

Det vil for 2007 ikke bli aktuelt med en omgrupperingsproposisjon i det omfang som har vært de siste årene. Alle endringer av teknisk karakter som er planlagt for 2007, må derfor iverksettes i forbindelse med utarbeidelse av 2008-budsjettet. Det er kun i helt spesielle tilfeller at departementet vil godkjenne omgruppering høsten 2007. FMO pålegges på denne bakgrunn å innrette planlegging og utførelse av all virksomhet og delvirksomhet i 2007 innenfor de rammer som fremkommer av denne IVB.

4.2 Strukturtiltak

FSJ anbefalte i sitt budsjettforslag en rekke strukturtiltak for å kunne drive resterende del av strukturen på en tilfredsstillende måte og innenfor gitte budsjettrammer. De aller fleste av disse tiltakene er meget omfattende og av en slik art at de best kan håndteres innenfor helheten i Forsvarsstudie 07. Imidlertid skal utfasing av Heimevernsreserven og nedleggelse av Brigade 6 iverksettes iht. Stortingets beslutning.

4.3 Gevinster

En gjennomgang av det totale gevinstregnskapet for inneværende langtidsperiode i regi av Arbeidsgruppe balansert budsjett 2008 (ABB 08) viser at FMO har tatt ut noe mindre gevinster enn forutsatt i 2005 og 2006, og at gevinster for kun 250 mill. kroner med sikkerhet kan tas ut i 2007. Dette er vesentlig lavere enn planen, noe som medfører at det som gjenstår og skal tas ut i 2008, blir betydelig mer enn tidligere planlagt.

Tiltak (iht. IVB 2005-2008) (2006-kroner)	Prognose 2005-06 ¹	Krav IVB 2007	Sum 2005-07 ²	IVB LTP KRAV 2005-08
Effektivisering innenfor FLO (uten RSF)*	584	120	704	930
Effektivisering innenfor RSF	262	50	312	396
Redusert EBA-kostnad ved utrangering EBA	148	54	202	203
Redusert husleie (effektivisering FB)	96	0	96	224
Reduksjoner innenfor utdanning, kompetanse og skoler	282	0	282	282
Redusert antall utenlandsstillinger	9	21	30	193
Redusert antall i Forsvarets øverste ledelse	43	0	43	152
Reduserte generelle driftsutgifter i FMO (reise-, kurs- og representasjonsvirksomhet)	122	0	122	122
Bortsetting/effektivisering av uniformsutsalg, militære sykestuer, informasjonsvirksomhet	2	0	2	45
Kutt innenfor FoU (intern effektivisering FFI)	13	5	18	23
Effektivisering av Forsvarets musikk med 10%	0	0	0	10
Frigjøring av driftsressurser	1 560	250	1 810	2 581

¹ Vurdert status pr 30. november 2006. Endelig status beregnes når regnskap 2006 foreligger.

² Prognose 2005-06 + krav IVB 2007

Det er helt avgjørende for å nå målene i langtidsperioden at driften i FMO effektiviseres maksimalt, slik at planlagte og forventede forskyvninger av ressurser med tilsvarende økninger i operativ kapasitet og leveranser kan gjennomføres. Dersom forventede gevinster ikke realiseres, eller realiseres i mindre grad enn forventet, skal FMO søke å finne og iverksette nye effektiviseringstiltak som dekker inn gevinstforskjellen. Departementet vil bistå i den grad det er ønskelig.

4.4 Materiellinvesteringer og -drift

Materiellinvesteringsbudsjettet er søkt skjermet, men får likevel kun en begrenset økning ift. 2006. Tildelingen ligger vesentlig under det investeringsnivå som er forutsatt i langtidsplanen, og flere materiellfornyelser vil skyves ut i tid. Materiellplanen for perioden 2007-2010 synliggjør de høyest prioriterte investeringene, jf. vedlegg D Materiellplan for perioden 2007-2010. Planen beskriver både godkjente og nye prosjekter under forberedelse.

Omsetningsevnen i FLO begrenses for tiden av bemanningsproblemer og kompetansetap, spesielt høyt kvalifisert arbeidskraft og spesialister, på grunn av godt arbeidsmarked og høykonjunktur i næringslivet. Det er iverksatt tiltak for å beholde ovennevnte personellkategorier og nyrekruttere personell. Dette arbeidet må videreføres med høy prioritet. I tillegg må også andre deler av FMO prioritere investeringsvirksomheten med kompetanse og kapasitet der det kan avhjelpe

situasjonen. FD vil i tillegg vurdere og iverksette interne tiltak for å gjøre prosessen med produksjon av beslutningsgrunnlag for materiellinvesteringer mer effektiv.

Materielldrift (kostnad for kundene) skal reduseres som følge av effektiviseringer i FLO, totalt 120 mill. kroner i 2007. Reduksjonen er fordelt på de enkelte forsvarsgrener/kapitler. Dette innebærer at tjenester på samme nivå i 2007 som i 2006, vil bli totalt 120 mill. kroner billigere. Samtidig øker tildelingene til Hæren og Sjøforsvaret som følge av forventet økte kostnader til oppbemanning og materielldrift i Hæren og innfasingen av Fridtjof Nansen-klasse fregatter i Sjøforsvaret.

4.5 Eiendom, bygg og anlegg

FSJs forslag til budsjett for eiendom, bygg og anlegg (EBA), jf. budsjettforslagets kapittel 4.5, er uendret lagt til grunn i departementets kapittelvis budsjettfordeling for 2007. Departementet har merket seg de forutsetningene som ligger til grunn for budsjettforslaget, og vil følge opp at planlagt effektivisering av Forsvarsbygg gjennomføres i samsvar med forutsetningene og resulterer i lavere leie for leietakerne.

EBA-budsjettet har både en mulighets- og en risikoside. Mulighetene er i første rekke knyttet til potensialet for utrangering av EBA, f.eks. representert ved EBA i FLO som kan utrangeres som en konsekvens av økt avhending av materiell etter at KOP-arbeidet i forsvarsgrenene nå er ferdigstilt. Risikoen er i første rekke relatert til selvpålagte bindinger (krav til virksomhetskritiske anlegg mv.) og kommende rammeavtaleforhandlinger med Forsvarsbygg (FB). Departementet forutsetter for fremtiden en tettere dialog mellom FST og FB ifm. budsjettarbeidet, hvor reforhandling av rammeavtalen skal gjennomføres som en del av budsjettdialogen.

For gjennomføring av fellesfinansierte investeringer henvises det til vedlegg E. Av vedlegget fremgår også plan for nasjonalfinansierte investeringer som gjennomføres i regi av Forsvarsbygg.

Det forutsettes at differensiert husleie innføres med virkning fra og med 2008 i overensstemmelse med FSJs anbefaling. Departementet har til vurdering om eventuelle ytterligere endringer i husleiemodellen (innføring av et eventuelt avkastningskrav, frihet for bruker i valg av EBA-leverandør mv, jf. bl.a. FSJs beslutningsnotat nr 3/2006) bør innføres sammen med differensiert husleie fra 2008. Dette vil eventuelt bli nærmere omtalt i budsjettgrunnlaget for 2008.

For øvrig vises det til vedlegg E – eiendom, bygg og anlegg.

4.6 Utrangering og avhending av skyte- og øvingsfelt

Som en følge av endrede behov vil mange skyte- og øvingsfelt bli tatt ut/utrangert av Forsvarets struktur de nærmeste årene. Felt som skal avhendes eller tilbakeføres til opprinnelig formål, må spesielt vurderes med hensyn til behov for miljøopprydding tilpasset fremtidig bruk. Betydelig personellinnsats til eksplosivrydding og betydelige

kostnader knyttet til miljøopprydding vil måtte påregnes over en lengre periode. FMO må planlegge for dette. Kostnader knyttet til rydding av eksplosiver skal – med unntak for pågående tiltak i Hjerkinns skytefelt – belastes FMOs driftskapitler. Øvrige kostnader dekkes som en avhendingskostnad på kapittel 4710, post 47.

4.7 Endring i økonomiske vilkår under grunnleggende befalsutdanning.

Ny godtgjøringsordning til elever under grunnleggende befalsordning skal iverksettes med virkning fra 1. juli 2007. Hensiktsmessige overgangsordninger for elever som har påbegynt befalsutdanningen på andre vilkår, skal utarbeides, jf. brev av 6. november 2006 (referanse FD 2006/01143-3).

4.8 Lufthavner og luftrom

Det skal etableres et nytt avtaleverk mellom Forsvaret og Avinor AS. Avtaleverket skal bidra til en helhetlig, langsiktig og bærekraftig opprettholdelse av nødvendig lufthavn- og luftromskapasitet. Dette er en forutsetning for at Avinor AS skal kunne understøtte sivil luftfart på en effektiv og samtidig samfunnsmessig forsvarlig måte. Målsettingen er at avtaleverket skal forelegges FD for godkjenning i løpet av første halvår 2007. FD vil komme tilbake med konkrete føringer til FMO for det videre arbeidet primo 2007.

4.9 Administrative fullmakter

Det vises til:

- Reglement og bestemmelser for økonomistyringen i staten
- FDs retningslinjer til etatene – RETAS
- FDs økonomiinstruks til etatene – FØET.

4.10 Merinntektsfullmakt

FMO kan planlegge med en merinntektsfullmakt med unntak av militære bøter, dvs. på postene 01, 15, 16, 17 og 18, innenfor refusjoner for utgifter på utgiftskapitlet (eksempelvis NATO-refusjoner, inntekter fra salg av drivstoff til allierte), salg av varer og tjenester som har tilsvarende utgifter på utgiftskapitlet (eksempelvis salg av verkstedstjenester til allierte og sivile aktører), samt til dekning av utgifter til inntekts ervervelse – når dette er dokumentert. Disponering av øvrige merinntekter besluttet av FD. Videre understrekes det at dokumenterte salgsomkostninger skal trekkes fra, før det resterende inntektsføres under kapittel 4760, post 45. Prognoser for merinntekter skal rapporteres månedlig sammen med regnskapet.

4.11 Fullmakter vedrørende førstegangstjenesten

Av hensyn til arbeid og utdanning kan FMO planlegge med adgang til førtidsdimittering med inntil seks uker for mannskaper med tolv måneders tjenestetid, og inntil 14 dager for mannskaper med kortere tjenestetid så fremt det er forenlig med

tjenestelige behov. Forkortelse av tjenestetid som er nødvendig ut fra andre grunner, kan skje med inntil fire uker for avdelinger med tolv måneders tjeneste, og med inntil to uker for avdelinger med kortere tjenestetid. Det presiseres imidlertid at hovedregelen er at alle mannskaper skal gjennomføre på forhånd fastlagt tjenestelengde. Videre forutsettes førstegangstjenesten som hovedregel å starte opp iht. forsvarsgrenenes utdanningssyklus. Det forutsettes at redusert tjeneste mht. både førtidsdimittering og forkortet tjeneste ikke får konsekvenser for operativitet eller utdanning.

Forsvaret kan ikke dimettere personell inne til førstegangstjeneste før tiden, dersom den enkelte selv ønsker å stå tiden ut.

5. ØKONOMISKE TALL FOR 2007 FORDELT PÅ KAPITTEL/POST

5.1 Kapittel 1720 Felles ledelse og kommandoapparat

Kapitlet er reelt redusert med 40,9 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2006, og får en total utgiftsramme på 2 293,386, mill. kroner inkludert alle kompensasjoner. Post 01 utgjør 2 117,386 mill. kroner.

Kapittelansvarlig skal, iht. forventet effektivisering i FLO, få levert rimeligere tjenester fra FLO tilsvarende 24 mill. kroner i 2007 sammenliknet med 2006.

I tillegg til tekniske endringer er det tilbakeført midler til kapitlet da enkelte tiltak for gevinstrealisering ikke blir gjennomført i 2007. Dette er:

- Gevinstkravet gitt i FDs plangrunnlag på 45 mill. kroner relatert til reduksjon i støttevirksomhet utenfor RSF, vil ikke la seg realisere i 2007. Kapitlet er økt tilsvarende ved overføring fra kapittel 1760, post 45.
- Rammen for kapittel 1720 er økt med 52 mill. kroner ved overføring fra kapittel 1760, post 45, på grunn av forsinket reduksjon av årsverk i Forsvarets øverste ledelse (FØL).

FD ber FSJ, gjennom sjef FOHK, alene eller støttet av andre kapitleiere, gjennomføre følgende i 2007:

- Videreutvikle konseptet for bruk av Marine Corps Pre-Positioning – Norway (MCPN) i forsterkning av Norge.
- Planlegg og iverksett nødvendige tiltak for å ivareta logistikkberedskap, herunder bruk av sivile kontraktører iht. utarbeidet konsept for styrkestrukturens logistikkbehov iht. vedlegg B til IVB FMO 2007.
- Ivareta logistiske vertslandsforpliktelser overfor allierte i henhold til inngåtte avtaler.
- Ivareta NATO-forpliktelser vedrørende logistikk.
- Forbered logistikkforpliktelser for norske bidrag til *Nordic Battle Group*.

5.1.1 Post 50

Posten gjelder førtidspensjonering av sivile før Folketrygden overtar ansvaret, og er økt med 10 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Økningen i 2007 skyldes økte utgifter ifm. nedbemanningen i Forsvaret. Det kan synes som om Forsvaret hittil ikke har betalt arbeidsgiveravgift på pensjonene, noe som kan føre til en økning på denne posten i 2007.

5.1.2 Post 70

Posten gjelder utgifter til rentestønad for å dekke differansen mellom utlånsrenten i Befalets låneordning og markedsrenten, samt utbetalinger av garantiansvar. Posten er økt med 0,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2006.

5.2 Kapittel 1725 Fellesinstitusjoner og –utgifter under Forsvarsstaben

Kapitlet er reelt redusert med 61,8 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2006, og gis en total utgiftsramme på 2 060,291 mill. kroner kompensasjoner.

Det forutsettes at FSAN gjennomfører en omorganisering og/eller tilpasning av virksomheten som gjør at de kan levere pålagte operative bidrag innenfor nåværende budsjetttrammer.

Prosjekter innenfor IKT-området på totalt 140 mill. kroner, som var planlagt tatt over drift, er overført til investeringskapitlet 1760.

5.3 Kapittel 1731 Hæren

Kapittel 1731 er reelt styrket med 309 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2006, og gis en total utgiftsramme på 3 784,037 mill. kroner inkludert kompensasjoner.

Hæren tilføres midler for en generisk oppbygging mot målbilde 2008. Budsjettforslaget for 2007 tar sikte på at Hæren kan opprettholde kapasiteten som er bygget opp i 2006, samt øke antall ansatte, i all hovedsak avdelingsbefal og vervede, for å kunne ha tilstrekkelig personell til å støtte to internasjonale operasjoner på omkring kompanistørrelse hver – én i Afghanistan på dagens størrelse og eventuelt én i Afrika på inntil 250 personell – samtidig og over lengre tid. Hæren skal videre – når den vedtatte struktur er etablert ved utgangen av perioden – kunne vedlikeholde et bataljonsstørrelses engasjement i internasjonale operasjoner over en periode på 3–5 år.

For å styre utviklingen i riktig retning stilles følgende krav til Hæren ved utgangen av 2007:

- Innfri NATO styrkemål for 2007.
- Hæren utgjør minimum 3 000 ÅV, hvor økningen i forhold til 2006 i det alt vesentlige vil skje innenfor gruppene vervede og avdelingsbefal.

- Minimum 3 800 vernepliktige har gjennomført førstegangstjenesten. Dette tallet inkluderer også personell som gjennomfører første år av grunnleggende befalsutdanning.
- Hæren er i stand til å vedlikeholde to utenlandsengasjementer av kompanistørrelse, uten å benytte HRS-styrken til dette formål.
- Leopard 1 stridsvogn (Leo 1), unntatt spesialversjoner, utrangeres og avhendes snarest og senest innen 30. november 2007.
- Legg ned Brigade 6 snarest og senest 31. desember 2007.
- Operativ aktivitet øker/styrkes i nord.

Kapittelansvarlig skal, iht. forventet effektivisering i FLO, få levert rimeligere tjenester fra FLO tilsvarende 19 mill. kroner i 2007 sammenliknet med 2006.

5.4 Kapittel 1732 Sjøforsvaret

Kapittel 1732 er reelt styrket med 69 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, og gis en total utgiftsramme på 2 693,41 mill. kroner inkludert pris- og soldatkompensasjon. Herunder er prosjekter for totalt 64 mill. kroner, som var planlagt tatt over drift, overført til investeringskapitlet 1760. Økningene skal dekke økte driftsutgifter ved innfasingen av ny struktur, og tildelingen ivaretar prioriterte nasjonale og internasjonale oppdrag, samt styrkeproduksjon for å opprettholde eksisterende struktur.

Følgende krav stilles til Sjøforsvaret i 2007:

- Delta i internasjonale operasjoner i henhold til vedlegg I – gjennomføringsdirektiv for operasjoner i utlandet.
- Innfri NATO styrkemål i 2007.
- Med ovennevnte relative styrking av kapitlet settes det krav til at seilingsaktiviteten i nordlige farvann økes i 2007 ift. 2006. Sjøforsvaret bes derfor etablere en status for denne typen aktivitet pr. 1. januar 2007 som danner baseline for 2007.
- Innfas nye fregatter i Fridtjof Nansen-klassen.
- Gjennomfør tokt til Svalbardområdet med et marinefartøy (for å markere suverenitet og norske interesser).
- Opprett Marinens jegervåpen (MJV) snarest og senest innen 31. desember 2007.

Kapittelansvarlig skal, iht. forventet effektivisering i FLO, få levert rimeligere tjenester fra FLO tilsvarende 16 mill. kroner i 2007 sammenliknet med 2006.

5.5 Kapittel 1733 Luftforsvaret

Kapittel 1733 er reelt styrket med 96 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, og gis en total utgiftsramme på 3 392,486 mill. kroner inkludert kompensasjoner. Herunder er prosjekter for totalt 13 mill. kroner, som var planlagt tatt over drift, overført til investeringskapitlet 1760. Gjennomføringskostnader for 2007 for anskaffelse av lysforsterkningsbriller til redningshelikoptrene er trukket ut av kapitlet og tilført kapittel 1760, post 01 (9,8 mill. kroner). Budsjettøkningene vil i hovedsak gå til å styrke nødvendig vedlikehold av flysystemene F-16, C-130, P-3 og DA-20, samt øke flytrening for F-16 noe.

Følgende krav stilles til Luftforsvaret i 2007 ifm. styrkingen av driftsbudsjettet:

- Delta i internasjonale operasjoner i henhold til vedlegg I – gjennomføringsdirektiv for operasjoner i utlandet.
- Innfri NATO styrkemål for 2007.
- Med grunnlag i den reelle økningen på kapitlet skal den operative aktiviteten i nord øke. Luftforsvaret bes derfor etablere en status for denne typen aktivitet pr. 1. januar 2007, som danner baseline for 2007.
- Produser 11 500 t F-16 flytimer.
- Fortsett forberedelsene for innfasing av nye kystvakt- og fregatthelikoptre NH-90.
- Produser tilstrekkelig antall flytimer for P-3 Orion, for å understøtte operativt behov i tilstrekkelig grad.

Kapittelansvarlig skal, iht. forventet effektivisering i FLO, få levert rimeligere tjenester fra FLO tilsvarende 53 mill. kroner i 2007 sammenliknet med 2006.

5.6 Kapittel 1734 Heimevernet

Kapittel 1734 er reelt styrket med 2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, og gis en total utgiftsramme på 1 064,891 mill. kroner inkludert kompensasjoner. Økningen gjenspeiler en videreføring av drifts- og aktivitetsnivået i 2006, noe som vil bidra til at den overordnede målsetting for treningsaktiviteten i 2007 vil kunne nås, dvs. full operativ kapasitet for Heimevernets innsatsstyrker og initiell operativ kapasitet (IOK) for HVs øvrige operative struktur.

Kostnadene til eventuelt motivasjonstillegg til HVs innsatsstyrker i 2007 tas innenfor Heimevernets totale budsjettramme.

Enheter innenfor Heimevernet skal innenfor gitt budsjettramme gjennomføre nødvendige forberedelser for å kunne inngå i Forsvarets styrkebrønn til internasjonale operasjoner, innenfor for eksempel en hæravdeling, fra 2008.

Legg ned Heimevernsreserven snarest og senest innen 31. desember 2007.

Kapittelansvarlig skal, iht. forventet effektivisering i FLO, få levert rimeligere tjenester fra FLO tilsvarende 8 mill. kroner i 2007 sammenliknet med 2006.

5.7 Kapittel 1735 Etterretningstjenesten

Utgiftsrammen på kapittel 1735 er reelt styrket med 50 mill. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2006.

5.8 Kapittel 1740 Forsvarets logistikkorganisasjon

Kapittel 1740 er reelt redusert med 281,9 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, og gis i 2007 en total utgiftsramme på 2 478,362 mill. kroner inkludert kompensasjoner. Reduksjonen skyldes i hovedsak lavere utgifter gjennom effektiviseringer og andre utgiftsreduksjoner i FLO, samtidig som EBA tilknyttet RSF, med tilhørende midler, er tilført kapitlet. FLO er tilført midler for å opprettholde deler av haik-reise-ordningen, samt gjenstående andel av årlig gratis- og besøksreiser, på samme nivå i 2007 som i 2006.

For at virksomheten i FLO skal gis et bedre økonomisk handlingsrom, ber FD FSJ, ved sjef FLO, benytte sine fullmakter og iverksette ytterligere tiltak for effektivisering av den totale vedlikeholdsvirksomheten, inkludert det tunge vedlikeholdet. Departementet vil understreke viktigheten av at FLO opprettholder nødvendig kompetanse internt i organisasjonen. Det understrekes videre at innleid personell primært skal benyttes til å bistå ved topper eller i andre spesielle situasjoner. Det vises for øvrig til PET nr. 14/2006, samt til supplerende brev av 30. august 2006. FD forutsetter også at det er et betydelig innsparingspotensiale forbundet med sanering av lagerstrukturen i FLO, bl.a. med hensyn til ammunisjonslagre. Disse beholdningene kan sentraliseres og på den måten overflødiggjøre lagerlokaler som kan avhendes. FD ber FMO foreta utredning av dette og anbefale tiltak, som iverksettes primo 2007.

Følgende spesifikke krav stilles til FLO i 2007:

- Oppretthold og driv Loran C-stasjonene, foreløpig ut 2009. Støtt FD i arbeidet med å utarbeide og etablere en drifts-avtale med Fiskeri- og kystdepartementet (FKD), der alle merkostnader skal dekkes av FKD – inkludert kostnader for å "hente inn" nødvendig personell.
- FLO skal ved inngang til 2007 ha kvantifisert oversikt over inngående balanse/status på lager-/varebeholdninger og materielltilgjengelighet (inkl. vedlikeholdsstatus) for hovedmateriellssystemene, jf. styringsparameter under mål I 1.
- Viderefør nasjonal beredskapskontrakt for strategisk sjøtransport gjennom opprettholdelse av beredskapskontrakt på ett RO-RO skip innenfor en ramme på 4. mill. kroner. Forbered en videreføring i 2008.
- Viderefør systemet for å balansere uttak av lufttransport og luft-til-luft-tanking ved *European Airlift Centre* (EAC).

I tillegg skal kapittelansvarlig, iht. forventet effektivisering, levere rimeligere tjenester til kundene tilsvarende 120 mill. kroner i 2007 sammenliknet med 2006.

5.8.1 Horisontal samhandel FLO/ logistikkjenester

Horisontal samhandel (HS) mellom FLO og kundene er estimert til ca. 4 960 mill. kr for ordinær HS i 2007. I tillegg kommer HS knyttet til RSF. Det har i budsjettprosessen vært gjennomført avklarende møter mellom FLO og kundene for å komme frem til en foreløpig felles forståelse for HS-nivået i 2007. Når de endelige avtalene foreligger vil tallene kunne avvike fra de som fremkommer i tabellen under.

FDs Planramme for 2007		Forventet HS nivå	Forventet HS fordelt på avdeling i FLO				
Kapittel	Ramme		Systemstyring	Forsyning	Produksjon	TV	IKT
kap 1720	130 000	98 087	8 594	5 365	23 295		60 833
kap 1725	515 000	542 827	503 337	19 259		10 400	9 832
kap 1731	950 000	800 000	338 021	133 574	128 573	158 673	41 159
kap 1732	720 000	709 786	70 105	33 035	328 581	232 985	45 080
kap 1733	1 689 000	1 712 582	607 089	615 104	549 559	107 780	176 142
kap 1734	153 700	153 000	57 476	21 586	57 827	3 510	12 601
kap 1735		1 500		750	750		
kap 1760	411 000	332 414	112 414		7 280	178 000	34 720
kap 1790 (i GIL avt)	113 000	103 092	Ligger delvis fordelt i 1733				
kap 1791 (i GIL avt)	218 000	240 000	Ligger fordelt i 1733				
kap 1792	108 000	259 930	181 750		33 171	27 165	17 844
kap 1795	2 000	7 000					7000
SUM	5 009 700	4 960 218	1 878 786	828 673	1 129 036	718 513	405 211

Inntil annet meddeles FD legges ovennevnte tabell til grunn for HS-nivået i 2007.

5.8.2 Endring i besøksreiser (årlig gratis) og ledigplassreiser for befall

Forsvarsdepartementet har i dialog med FST, FLO Trans og arbeidstakerorganisasjonene besluttet at ordningen med ledigplassreiser for befall, kategori 32 og 33 avvikes. Frigjorte midler benyttes for å dekke 2 enkeltreiser for befall, kategori 16 og 17. For ny tekst for disse kategoriene henvises det til Bestemmelser for transporttjenesten i Forsvaret (BTF) 4-002.

5.9 Kapittel 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg

5.9.1 Post 01

Utgiftsrammen for kapittel 1760, post 01 er på 814,877 mill. kroner inkludert kompensasjoner. Følgende fordeling er foretatt:

Programområder:	Gjennomførings-organisasjon	Post 01 Bevilgning
Tildelt FLO	FLO	634 877
FMO-forprosjektering	FST	10 000
CDE FOHK	FOHK	20 000
LOS-programmet	FST	150 000
Totalt FMO		814 877

5.9.2 Post 44

Gjelder nasjonal andel av NATOs fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, og har i 2007 en ramme på 110 mill. kroner.

5.9.3 Post 45

Materiellinvesteringene (kapittel 1760, post 45) økes marginalt i forhold til saldert budsjett for 2006. Dette er betydelig under det bevilgningsnivå gjeldende langtidsplan legger til grunn, og som sådan vil det innebære en svekkelse av evnen til fornyelse av Forsvaret, og evnen til å kunne finansiere gjenanskaffelsen av de store materiellsystemene som faller for levetid etter denne planperioden.

Rammen for FMOs del av posten er etter priskompensasjon 7 530,348mill. kroner i 2007 med følgende fordeling:

Programområder:	Gjennomførings-organisasjon	POST 45 Bevilgning
Tildelt FLO	FLO	7 282 348
FMO-forprosjektering	FST	35 000
CDE FOHK	FOHK	25 000
LOS-programmet	FST	188 000
Totalt FMO		7 530 348

5.9.4 Post 48

Postens utbetalinger kan hovedsakelig ses i forbindelse med etablering av permanente fasiliteter for JWC. Posten har i 2007 en ramme på 260 mill. kroner.

5.9.5 Post 75

Gjelder nasjonal andel av NATOs fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, og har i 2007 en ramme på 100 mill. kroner.

5.10 Kapittel 1790 Kystvakten

Driftsbudsjettet til Kystvakten er styrket med 18,3 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, og gis i 2007 en total utgiftsramme på 816,689 mill. kroner inkludert kompensasjoner. Dette muliggjør økt operativ aktivitet i 2007, og vil sammen med modernisering av fartøysflåten bedre Kystvaktens evne til oppgaveløsning.

I tillegg er det bevilget 20 mill. kroner over materiellinvesteringsbudsjettet (kapittel 1760, post 45) for å bygge om motorene på KVs tre Nordkapp-klasse fartøyer for å redusere utslippene av nitrogenoksider.

FD viser til den særskilte slepebåtberedskapen i Nord-Norge, som videreføres i 2007 på samme nivå som i 2006. FMO skal for planleggingsformål for 2008 legge fleksibilitet til

grunn vedrørende oppgaven, dvs. at det skal tas høyde både for mulig videreføring og terminering etter 2007.

5.11 Kapittel 1791 Redningshelikoptertjenesten

Redningstjenesten er uendret i 2007 i forhold til saldert budsjett 2006, og har en total utgiftsramme på 37,8 mill. kroner. Aktivitetsnivået for Redningshelikoptertjenesten skal videreføres på 2006-nivå, dvs. drift på fire faste baser og et detasjement på Rygge, samt tilstedevaktordninger på Sola og Banak. I tillegg skal innføring av tilstedevaktordning i Bodø med virkning fra 1. oktober 2007 forberedes.

Samarbeidsavtalen med Justisdepartementet (JD) er nå underskrevet. Dette betyr at rammeoverføringen fra 2004 er endelig. Fra januar 2007 skal Forsvaret belaste JDs budsjetter i henhold til belastningsfullmakt som JD skal gi LST innen 1. januar 2007. I tillegg skal IRAN-inspeksjonene for de første ni helikoptrene gjennomføres som tidligere planlagt og belastes FSJs budsjett i 2007. Dette utgjør en anslått kostnad på 15 mill. kroner i 2007, et beløp som vil bli tilført når endelig kostnad foreligger. IRAN-inspeksjonene fra og med det tiende helikopter (planlagt inn medio september 2007) skal dekkes fullt og helt av JD.

FST/LST skal gjennomføre nødvendige prosesser med Justisdepartementet slik at ansvar og midler for husleien tilhørende redningshelikoptertjenesten rammeoverføres til JDs budsjett med virkning fra 1. januar 2008.

5.12 Kapittel 1792 Norske styrker i utlandet

5.12.1.1 Post 01

Kapitlet er redusert med 81 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, og driftsrammen er på 709,58 mill. kroner justert for kompensasjoner.

Finansiering av merkostnadene forbundet med FN-operasjonen i Libanon (UNIFIL II) og eventuelt nye bidrag til Sudan ligger ikke inne i budsjettforslaget, og vil søkes tilleggsfinansiert. Når dette eventuelt legges inn i rammen til kapittel 1792, vil kapitlet øke i forhold til i år.

FD legger til grunn for 2007 å opprettholde styrkebidraget til ISAF i Afghanistan på dagens nivå og en styrket FN-satsning i Afrika. I tillegg skal en rekke mindre oppdrag videreføres på dagens nivå. Det vises til utkast til vedlegg I – operasjoner i utlandet i 2007 – vedrørende en mer detaljert gjennomgang av oppdragene til FMO.

Alle forberedelser, utdanning, trening og øvelser som kreves for deltakelse i NRF, skal budsjetteres innenfor de ordinære budsjettkapitler.

5.12.1.2 Post 47

Det er satt av 40 mill. kroner på post 47 som skal dekke utgifter til ny leir i Meymaneh, Afghanistan. Posten er for 2007 tildelt FB.

5.13 Kapittel 1795 Kulturelle og allmennyttige formål

Kapittel 1795, post 01 er reelt økt med 5,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, og gis en total utgiftsramme på 157,8759 mill. inkludert kompensasjoner i 2007. Kapitlet er økt bl.a. for at de nasjonale festningsverkene skal ivaretas gjennom verdibevarende og tilstandsbasert vedlikehold, samt til økt aktivitet i Forsvarets musikk (FMUS), slik at aktivitetsnivået øker i 2007 ift. nivået i 2006. Aktiviteten ved FMU skal opprettholdes på samme nivå i 2007 som i 2006.

6. LEDELSE OG STYRING

6.1 Innledning

FD utøver strategisk mål- og resultatstyring overfor FMO, og Forsvarets styringskonsept er beskrevet i RETAS. Styringsgrunnlaget for FD baserer seg på målene gitt i strategisk målbilde, styringsparametere og prioriterte risikofaktorer.

6.2 Proaktiv risikostyring

Proaktiv risikostyring (PR) videreføres i 2007. Utgangspunktet for risikostyringen er de mål som fremgår av strategisk målbilde for forsvarssektoren og gjeldende for FMO. Hvert enkelt mål er ytterligere konkretisert med styringsparametere og eventuelle strategiske initiativ. Gjennom Proaktiv risikostyring vil det snarest mulig og før rapportering av RKR 1, bli gjennomført *risikovurdering av styringsparameterene* i det strategiske målbildet, i samarbeid mellom FD og FST. Det vil bli definert kritiske risikofaktorer for nærmere oppfølging. Departementet forventer at FMO i egen organisasjon gjennomfører risikoevalueringer og iverksetter risikoreduserende tiltak. Rapporteringen skal konsentreres om de faktorer som anses å representere betydelig eller kritisk risiko. Det skal dessuten fokuseres på eventuelle endringer eller avvik i vurderingen av risiko i forhold til foregående rapporteringsperiode. En tilsvarende oppfølging av risiko som beskrevet over, skal også gjennomføres i FMO, som del av den interne styringen gjennom FSJs virksomhetsplan.

Riksrevisjonen innførte ny metodikk for regnskapsrevisjon i 2005, hvor virksomhetens styring, måloppnåelse og resultatrapportering er kommet sterkere i fokus. Fokus på risiko i revisjonen av virksomhetens prosesser utgjør en vesentlig del av den nye tilnærmingen.

6.3 Måloppfølging

Måloppfølgingen for FMO skjer gjennom etatsstyringen av FMO, og forankres i etatsstyringsmøtene (ESM). Som grunnlag for tilbakemeldingen nyttes avviksrapportering. Tilbakemelding om gjennomføring av virksomheten i FMO i 2007, herunder status for oppdrag og forbruk av tildelte midler og bestillingsfullmakter, skjer gjennom:

- Forsvarssjefens årsrapport (FÅR);
- resultat- og kontrollrapport 1 og 2 (RKR 1 og RKR 2);
- rapportering på operative krav til strukturens tilgjengelighet og klartider som angitt i vedlegg B. Gjennomføres iht. styrkeoppbyggingsdirektivet til styrkeregisteret.
- vurdering av operativ evne (VOE);
- månedlige rapporter og prognoser for økonomi og regnskap, samt tiltaksliste for økonomisk styring og forsvarlig forvaltning;
- ad hoc-rapportering ved spesielle forhold/ avvik;
- øvrig rapportering av investeringsstyringen.

Forsvarssjefen etablerer strategisk målbilde i SAP, én versjon for departementets bruk og én identisk versjon for bruk i FMO. Det forutsettes at FMO oppdaterer status i sin versjon jevnlig og som et minimum i forbindelse med RKR 1 og 2, og FÅR.

6.3.1 Statusrapportering

RØD status rapporteres når:

- måloppnåelsen ikke er tilfredsstillende eller uakseptabel;
- det er kritisk risiko forbundet med å kunne nå målet;
- korrektive eller avbøtende tiltak må iverksettes.

Det skal rapporteres GUL status når:

- måloppnåelsen er noenlunde tilfredsstillende/akseptabel;
- det er forbundet med betydelig risiko å nå målet;
- målet er til observasjon for eventuell iverksetting av tiltak.

Det skal rapporteres GRØNN status når:

- målet nås/måloppnåelsen er tilfredsstillende;
- risikoen er neglisjerbar;
- det ikke er behov for tiltak eller spesiell oppfølging.

6.4 Krav til rapporteringen

Det stilles krav til at rapportene er faktabasert og målbildefokusert, samt at de angir FSJs samlede analyse og vurdering.

Problemer og utfordringer som løftes til departementet, må underbygges med dokumenterbare fakta og konsekvensbeskrivelse. Hovedfokus må være på målbilderapportering, med vekt på avviksforklaring. Rapporteringen må være løsningsorientert, slik at også forslag til tiltak fremgår. Følgeskrivet skal bestå av FSJs samlede vurdering, samt en oppsummering av hovedkonklusjoner fra målbildet.

Rapporten må fremstå som konsistent mht. lampesetting på parametere og hovedlampe. Metodikken i fastsatt parameterskjema og definerte akseptansegrenser må følges. I tillegg skal risiko eksplisitt vurderes ift. den enkelte parameter, og hovedlampe være konsistent ift. parameterlampene og risikovurderinger.

6.5 Forsvarssjefens årsrapport (FÅR)

FSJ skal utarbeide årsrapport som fremsendes departementet, med kopi til Riksrevisjonen, innen 16. februar 2008. Det er igangsatt en integrert prosess mellom FD og FST, ledet av FD, som skal klargjøre innhold og krav til FÅR ytterligere. Anbefalingene fra dette arbeidet vil bli tatt inn i endelig IVB FMO for 2007.

I årsrapporten skal det redegjøres for måloppnåelse i 2007 i forhold til de strategiske målene. FSJs sammenfattende vurdering av status skal danne et overordnet bilde av utviklingen i planperioden, dvs. at departementet skal motta en overordnet og samlet vurdering som setter produksjonsårets resultater i et planperiodeperspektiv. Analysen skal omfatte utfordringene i forhold til gjennomføringen av målene for langtidsplanperioden og analyse av den generelle utviklingen i etaten, støttet av rapporteringene på mål- og resultatkrav.

6.5.1 Detaljeringsnivå

Årsrapporten skal gjennomgående ha et helhetlig perspektiv. Informasjonsmengden må avpasses til dette formål. Rådata skal fremsendes på de områder der det spesifikt er stilt krav om det (jf. strategisk målbilde og vedlegg G – andre oppdrag) samt statistikk, men for øvrig i så lite omfang som mulig.

Rapporten skal inneholde analyser og vurderinger av virksomheten, spesielt kostnadsanalyser, samt beskrive status for tilgjengelighet iht. den operative strukturen beskrevet i vedleggene B og F. Vurderinger, konklusjoner og anbefalinger som gjøres, skal underbygges med fakta. Der mangler ved for eksempel aktivitetsnivå påpekes, skal deltaen mellom faktisk nivå og ønsket nivå kvantifiseres og kostnadssettes, og det skal klargjøres hvilket operativt ambisjonsnivå ønsket aktivitetsnivå er rettet mot.

For styringsparametrene i målkartet vil de presise kravene fremgå av de detaljerte beskrivelsene. Flere av disse er fremdeles under bearbeiding, og vil bli ettersendt i form av PET til IVB FMO for 2006.

6.5.2 Tildelingsregnskap (årsregnskapet) – forklaring til statsregnskapet

Årsregnskapet skal gi en forklaring på eventuelle avvik i regnskapstallene ift. tildelingen gjennom IVB og/eller presiseringer, endringer og tillegg (PET) til disse. Dette skal senere benyttes av departementet i våre forklaringer overfor Riksrevisjonen. I tillegg skal årsregnskapet inneholde søknad om eventuell overføring av ubrukte midler og en spesifikasjon av forbruket av bestillingsfullmakter.

Årsregnskapet skal i tillegg gi et overslag over det faktiske forbruket av ressurser ut over forbruket av tildelte midler, ved f.eks. lagertæring, verdiforringelse etc. for elementer som skal beholdes i strukturen.

6.5.2.1 Statistikk

Statistiske data skal rapporteres iht. krav gitt i de enkelte målbilder.

6.6 Resultat- og kontrollrapport 1 og 2 (RKR 1 og 2)

RKR 1 rapporteres pr. 30. april med rapporteringsfrist 29. mai 2007, mens RKR 2 rapporteres pr. 31. august med rapporteringsfrist 28. september 2007.

I RKR skal det redegjøres for:

- overordnet om gjennomføringen av virksomheten generelt så langt i budsjettåret;
- spesielle forhold som departementet etter FMOs vurdering bør være orientert om;
- rapportering av mål- og resultatoppnåelse. Strategisk målbilde skal oppdateres med status for måloppnåelse, risikofaktorer, styringsparametere og eventuelle initiativ, og eventuelle avvik til disse og konsekvenser av å tette avvikene, presisert i kostnad, ytelse og tid. Både avvik og konsekvenser av å tette dem skal konkretiseres og i størst mulig grad kostnadssettes. Det skal redegjøres for hvilke korrigerende tiltak som eventuelt er iverksatt eller som planlegges iverksatt;
- FMOs totalregnskap: Forbruk og forpliktelser for de enkelte kapitler og poster, samt forventet samlet forbruk og forpliktelser ved årets slutt, dvs. prognoser for årsresultat, på kapitler og poster;
- status for oppfølging av tiltakslisten for økonomistyring og forsvarlig forvaltning (tiltaksliste Riksrevisjonen – Rr), inkludert en vurdering av eventuelle kritiske områder;

- investeringsprosjekter: Avviksvurdering for gjennomføring av de store investeringsprosjektene ift. godkjente rammer (ytelse, kostnad og tid), eller der milepælene i resultatkravet for 2006 evt. ikke lar seg realisere (fremdrift med tilhørende utbetalinger). Det skal i tillegg gis en beskrivelse av avvikenes konsekvenser og en redegjørelse for evt. tiltak som er eller vil bli iverksatt. Prognostisert mindreforbruk som følge av forsinkelser eller innsparinger, kan nyttes til forsert fremdrift på andre prosjekter med tilhørende økt utbetaling, etter godkjenning av departementet.

Spesielt for RKR 2 skal FSJs vurdering av operativ evne rapporteres (VOE). Denne rapporten danner grunnlag for orientering om operativ evne som blir gitt Stortingets forsvarskomite etter fremleggelse av St.prp. nr. 1 (2007-2008) høsten 2007.

6.7 Månedsrappporter

Det skal fremsendes månedlige regnskapsrapporter der forbruk og forpliktelser for de enkelte kapitler og poster, samt forventet prognose ved årsslutt, inkludert endringsforklaringer, skal fremgå (jf. mål Ø-1). I prognosene skal kun merinntekter i henhold til FSJs merinntektsfullmakt legges inn. På kapittel 1760, post 45 rapporterer FMO månedlig regnskapstall og prognose for resten av året for gjennomføringsporteføljen, dvs. for de prosjekter FMO har fått i oppdrag å gjennomføre. FD setter dette så inn i et helhetlig statusbilde og beregner total prognose for kapittel 1760, post 45, i samarbeid med FST/PØS og FLO. Jf. ESM 16. oktober 2006. Styringsparametere/mål- og resultatindikatorer fremgår av strategisk målbilde.

Oppfølging av tiltaksliste for økonomistyring og forsvarlig forvaltning (TØFF), inkludert en vurdering av eventuelle kritiske områder, fremsendes også månedlig. I tillegg rapporteres status for operative leveranser månedlig og, ved eventuelle større avvik, til styrkeregisteret iht. fastlagte prosedyrer.

6.8 Ad hoc-rapportering

Etatsleder har et ansvar for å rapportere uten opphold til departementet om avvik/forhold som vurderes som vesentlige, og som er av en karakter som gjør at det ikke kan vente til en fastsatt rapport.

6.9 Investeringsrapportering

Investeringsrapportering skal ha porteføljetilnærming. Rapportering om planlagt prosjektportefølje foretas gjennom FID og programledelsesprosessen. FMOs ansvar er å bidra innenfor sitt respektive ansvarsområde slik at FDs samlede porteføljeplan har et helhetlig fokus og er gjennomførbar. Rapportering på planlagte prosjekter skal inneholde status for arbeid med fremskaffelsesløsninger og eventuelle konseptuelle løsninger i forhold til oppdrag gitt av FD, samt planlagte eller iverksatte tiltak ved eventuelle avvik.

Rapportering på godkjent prosjektportefølje foretas gjennom FID. FD vil gjennomføre investeringsmøter hvert kvartal. På disse møtene vil status for det enkelte investeringsprogramområde bli gjennomgått. På investeringsmøtene skal FLO gjennomgå status og komme med forslag til eventuelle korrigerende tiltak. Representanter fra de virksomheter som blir tilført materiell fra investeringer gjennomført av FLO, skal rapportere sin status.

Status på godkjente prosjekter skal rapporteres på det enkelte prosjekt fra styrkeprodusent og FLO i samarbeid, til FDs programområder. Rapporteringsmodulen i FID skal benyttes og rapporten skal inneholde:

- beskrivelse av konsekvenser av og tiltak iverksatt i forhold til evt. avvik (tid, kostnad, ytelse), og FMO skal beskrive status for alle kategori 1-prosjekter og kategori 2-prosjekter med spesiell oppfølging;
- oversikt over inngåtte kontrakter og bestillingsfullmakter for materiellprosjekter.

Det skal videre:

- gis en generell omtale av øvrige prosjekter i lavere kategori i tilfeller hvor det er vesentlige avvik i forhold til tid, kostnad eller ytelse eller hvor andre forhold tilsier spesiell rapportering;
- rapporteres evt. enkeltprosjekter der miljøhensyn ikke er fulgt opp, eller der hensynet til miljøet må ivaretas spesielt;
- gis status for endringer som er innarbeidet i investeringsrutinene, som følge av nytt investeringskonsept og ARF.

6.10 Etatsstyringsmøter

Rapportering av hele strategisk målbilde gjøres i forbindelse med RKR 1, RKR 2 og FÅR, og følges opp i etatsstyringsmøte (ESM). Foreløpig tidsplan for ESM i 2007:

Dato	Innhold
1. februar	Regnskap 2006
15. mars	FÅR 2006
11. juni	Budsjett 2008
21. juni	RKR 1
25. oktober	RKR 2 og omgruppering 2007
13. desember	IVB 2008 og budsjettgrunnlag 2009

I tillegg til disse møtene vil det bli kalt inn til ytterligere fem Felles ledermøter (FLM) for uformelt å drøfte sentrale utfordringer av substansiell art knyttet til FMO. FLM er så langt planlagt til 26. februar, 26. april, 27. august, 24. september og 26. november 2007.

6.11 Særlige innspill med egne tidsfrister

6.11.1 Overføring av midler

FD vil ta stilling til disponering av eventuelle ubrukte midler tildelt i 2006 så snart forslag til disponering er mottatt. Forslag til overføring av ubrukte midler skal settes opp iht. krav; frist for innspill til FD er 15. februar 2007.

6.11.2 Budsjettforslag 2008

FSJ skal utarbeide budsjettforslag for gjennomføringsåret 2008, som skal være FD i hende innen 7. mai 2007. Budsjettforslaget skal basere seg på plangrunnlaget, som er nærmere omtalt i kapittel 7 og vedlegg J (sendes ut 1. februar 2007).

6.11.3 Omgrupperingen 2007

Innen 28. september 2007 skal det fremsendes innspill til omgruppering av forsvarsbudsjettet for 2007, med eventuelle forslag til endret bevilgning innenfor FMOs kapitler. Innspillet skal basere seg på rapportert status i RKR 2 for 2007, og må inneholde forklaringer til endringsforslagene. Alternativt skal det bekreftes at ingen endringer anses nødvendig. Evt. justering av omgrupperingsforslaget vil bli sendt frem med grunnlag i regnskapet pr. utgangen av oktober.

6.11.4 Forklaringer til statsregnskapet for 2007

Utkast til FDs forklaringer til statsregnskapet innenfor FMOs kapitler skal foreligge senest 15. februar 2008.

6.12 Administrative fullmakter

Det vises til:

- Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten.
- Etatsstyring – Forsvarsdepartementets retningslinjer til etatene.
- Forsvarsdepartementets økonomi-instruks til etatene.

Departementet understreker at FMO har et selvstendig ansvar for å følge opp lover, vedtak og regelverksendringer som berører etatens virksomhet.

7. BUDSJETTGRUNNLAG 2008

Detaljert budsjettgrunnlag for 2008 vil bli beskrevet nærmere i vedlegg J, som vil bli gitt ut 1. februar 2007. Dette vil utgjøre planleggingsgrunnlaget for 2008, og danne grunnlaget for både den påfølgende oppdrags- og ressursdialogen, og utformingen av FSJ budsjettinnspill for 2008.

Utarbeidelsen av budsjettforslaget vil foregå i en integrert prosess mellom FD og FST, tilsvarende prosessen for budsjett 2007. Plan for gjennomføring av budsjettarbeidet for 2007 er som følger:

- januar/februar utgivelse av plangrunnlag
- primo februar oppstartsmøte
- mars dialoger med kapitleiere
- 7. mai frist FSJs budsjettforslag
- 11. juni ESM behandler FSJs budsjettforslag
- 22. juni FD oversender foreløpig IVB FMO for 2008.

Alle parallelle prosesser som har innvirkning på FSJs budsjettinnspill, skal i stort være avsluttet når innspillet oversendes FD senest 7. mai. Dette gjelder:

- utkast til vedlegg B – operativ struktur og klartider, der de enkelte strukturelementene skal være kostnadsberegnet (FD)
- utkast til vedlegg C – FSJs øvingsprogram med kostnadsberegning av hver øvelse (FD)
- vedlegg F – NATO styrkemål 2006, operative fra januar 2007, med tillegg for 2008 (FD)
- utkast til vedlegg I – operasjoner i utlandet i 2008 (FD)
- utkast til leveransekontrakter mellom kapitleiere og FLO (FST)
- utkast til husleieavtaler for 2008 mellom den enkelte kapitleier og FB (FST/FB).

Departementet ber FMO starte forberedelsene for budsjettarbeidet 2008, slik at tiden frem til oversendelse av FDs plangrunnlag og FSJs budsjettinnspill kan utnyttes best mulig. Spesielt viktig er det at FST jobber integrert med FD i Arbeidsgruppe balansert budsjett 2008 (ABB 08) og ved utarbeidelsen av plangrunnlaget for 2008, for å skape størst mulig grad av felles forståelse knyttet til kostnadsbildet, og at arbeidet med å skape størst mulig klarhet i dette bildet følges opp fra alle berørte aktører.

FST skal i det innledende budsjettarbeidet og frem til plangrunnlaget foreligger, ta utgangspunkt i tildelingene gitt i St.prp. nr. 1 (gjengitt i denne IVB), justert for kjente endringer mellom kapitlene i 2008.